THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121; 368—3239
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A.
SATURDAY, JULY 29, 1967

LATVIJA
AMERIKĀ

60. N-RS. SESTDIENA, 1967. GADA 29. JŪLIJS 17. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Tālruņi: 368—3239 (redakcijai), 921—7121 (kantorim)
Redaktora tālrunis vakaros — 531—4533
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A. Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. KĒLERE. 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647. U.S.A., tālrunis 486—8975

Ziedojumu akcija Latvijai

KĀ SADALĪS LATVIJAS NEATKARĪBAS PASLUDINĀŠANAS 50. GADADIENAS ATZĪMĒŠANAI SAVĀKTOS LĪDZEKĻUS

Amerikas latviešu apvienības valdes sēdē 23. jūlijā Ņujorkā priekšsēža prof. P. Lejiņa vadībā visvairāk laiku aizņēma pārrunas par Latvijas neatkarības pasludināšanas 50. gadadienas atzīmēšanu. Sēdē pieņēma budžeta projektu, kas noteic svinību pamatlīnijas,bet valde vēlāk noteiks prioritātes, summu apmērus un papildinājumus. Budžets izstrādāts 110.000 dol. apmērā.

Valdes locekļi I. Bērziņš, U. Grava un A. Ritums bija izstrādājuši priekšlikumus un vadlīnijas iecerēto 100.000 dol. savākšanai. Ar zīmējumiem un tabulām abi jaunās paaudzes ALAs valdes locekļi pārmaiņus izklāstīja, kādā veidā izstrādājama ziedojumu vākšanas akcija. I. Bērziņš norādīja, ka naudas vākšanai jābūt saskaņotai, projektiem skaidri saprotamiem, pievilcīgiem un reāliem. Līdzekļi jāizlieto vienīgi tiem mērķiem, kuriem tie vākti, pēc tam jāsniedz norēķini. Naudu nedrīkstētu izlietot citām vajadzībām kā tikai Latvijas jubilejas atzīmēšanai. Kādreiz pie ALAs pastāvēja Latvijas atbrīvošanas fonds; tā apzīmējums bija skaists, bet summa fondā nepieauga, jo nevienam nebija skaidri zināms, kā šī fonda naudu izlietos.

Sekmīgas akcijas priekšnoteikumi ir motivācija, budžets un ziedotāju pārliecināšana. Motivācijā jānorāda, ko nozīmē Latvijas dibināšanas 50 gadu atcere un ko šai gadījumā mēs pasaulei gribam teikt. Budžetā jāparāda, kādēļ vajadzēja tik daudz naudas, kā to izlietos, kad tā vajadzīga; jāvienojas par prioritātēm, kurām naudu izlietos vispirms, un jānoskaidro jautājums, vai līdzekļu devēji ziedojumu var atvilkt nodokļu deklarācijā. Pārliecinot par ziedojumu nepieciešamību, jālieto īsa un saprotama valoda, pievilcīgi saukļi un simboli. Vajadzīgi arī piemēroti uzdevuma veicēji.

A. Ritums bija aprēķinājis, ka pasta ceļā varētu ienākt ap 5000 ziedojumu ar caurmēra summu 8 dol., kopā 40.000 dol. Kādi 5 tautieši ASV varētu ziedot 1000 dol. katrs, apm. 10 ziedotu 500 dol., kādi 40 dotu 250 dol., bet ap 150 atvēlētu 100 dol. katrs. Šādā veidā ienāktu 35.000 dol. Dažas lielās ASV latviešu organizācijas ziedotu kopsummā ap 4500 dol., bet kādas 50 mazākas organizācijas dotu katra 50 dol. Tā no organizācijām varētu sagaidīt 7000 dol. Ap 100 sarīkojumu un dievkalpojumu dotu apm. 3000 dol. atlikumu. Loterija varētu sagādāt ap 10.000 dol., bet speciāli sarīkojumi tikpat. Šādi speciāli sarīkojumi varētu būt 100 dol. vakariņas Ņujorkā un citi līdzīgi.

Ziedojumu vākšanas akcijas ricības komiteja sastāvētu no goda prezidija, kuŗā darbotos kādi pieci izcili ASV latvieši, bez tam būtu 5 — 7 locekļi vienā latviešu centrā, kas vadītu pašu vākšanas akciju, kā arī tehniskie darbinieki, kuŗos ietilpināms ALAs sekretariāts, reklāmas lietpratēji un zīmētāji. Pastāvētu arī atsevišķas komitejas pasta ziedojumiem, lielo ziedotāju pārliecināšanai, organizācijām un īpašiem projektiem. Lokālās ricības komitejās darbotos organizāciju pārstāvji un ziedojumu vākšanas lietpratēji. (Beigas 5. lpp.)

APSPIESTO TAUTU VAINAGS PIE LIETUVIEŠU KRUSTA ŅUJORKĀ

Dažādo organizāciju pārstāvji Apspiesto tautu nedēļas sarīkojumā pie lietuviešu krusta Ņujorkā, kas palicis savā vietā kopš pēdējās pasaules izstādes; otrā rindā pa labi — BATUN valdes priekšsēdis prāv. N. Trepša.

Latvijas jautājums vēl nav pacelts Apvienotajās nācijās

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENIBAS VALDES SĒDĒ IZRAUDZĪTI JAUNI BIROJU VADĪTĀJI

Bez iecerētās ziedojumu vākšanas akcijas iztirzāšanas (skat. atsevišķā rakstā) Amerikas latviešu apvienības valdes sēdē 23. jūlijā Ņujorkā pārrunāja arī Latvijas jautājuma pacelšanu Apvienotajās nācijās. Šīs pārrunas izraisīja Latviešu apvienības Austrālijā piesūtīts raksts, kuŗā norādīts, ka tagad nebūtu piemērots laiks šī jautājuma pacelšanai AN un ka nekādā ziņā to nevarētu darīt Austrālijas valdība. Atsevišķas personas griezušās pie Austrālijas provinču parlamentiem šādas akcijas atbalstīšanai. Arī ALAs valdes vairuma viedoklis ir, ka tagad tam nav īstais laiks. I. Bērziņš tomēr norādīja, ka nevar šodien prasīt Latvijas jautājuma uzņemšanu darba kārtā un sagaidīt, ka jau rīt to apspriedīs. Var paiet 10 gadu. Tādēļ latviešiem vienmēr būtu šis jautājums jāatgādina, lai AN delegāti to atcerētos.

Sēdē apstiprināja paredzēto kultūras biroja pārkārtojumu. No līdzšinējā biroja izveidota kultūras daļa ar vadītāju Dr. P. Norvili, bet viņa vietniekiem J. Bičoli, prof. A. Annusu un A. Ritumu. Atdalītais izglītības birojs darbosies ar prezidija priekšsēdi J. Blumbergu, vicepriekšsēžiem prof. A. Grotānu un māc. P. Nesauli, bet sekretāru prof. E. Kāpostiņu. Vēl pastāv apgāds, daļas periodiskais izdevums un jaunatnes darba koordinācijas padome. Kultūras daļas prezidija vadītājs ir Dr. P. Norvilis, vietnieki J. Blumbergs un U. Grava, sekretārs J. Bičolis un loceklis A. Ritums.

Valde apstiprināja arī jaunas amatpersonas kultūras birojā. Zinātņu un rakstniecības nozari vadīs J. Bičolis, kas ir arī humanitāro un sociālo zinātņu sekcijas vadītājs; ķīmisko un dabas zinātņu sekciju vadīs K. Ieleja, daiļliteratūras — E. Raisters, bet grāmatniecības un preses — L. Rumaks. Mākslas nozari vadīs prof. A. Annus, tēlotājmākslas sekciju prof. A. Annus, daiļamatniecības — O. Grīns, skaņu mākslas — A. Šturms, teātŗa mākslas — R. Vītola. Vispārējo nozari vadīs A. Ritums, bet imigrantu vēstures komisiju māc. R. Zariņš.

Izglītības biroja skolu nozares vadītājs būs J. Blumbergs, vidusskolu sekcijas vadītājs T. Dukāts, pamatskolu — A. Richters, pirmskolu — A. Lejiņa, mājmācības — T. Silis, svētdienas skolu — P. Nesaule. Skolu nozares referenti austrumu apgabalā — E. Zante, riedienē — H. Kreicers un rietumos — T. Silis. Augstākās izglītības nozares vadītājs būs E. Kāpostiņš, skolotāju izglītības sekcijas vadītājs H. Kreicers, vasaras skolu nozares vadītājs — E. Avots, kas vadīs arī vasaras vidusskolu sekciju. Vasaras tautskolu sekciju vada T. Silis, nometņu sekciju J. Blumbergs, kas ir arī vispārējās nozares vadītājs, bet viņa palīgs H. Kreicers. Mācības līdzekļu sekciju vada L. Streips, sacensību komisijas priekšsēdis ir A. Liepkalns.

Par aprūpes biroja vadītāju izraudzīja K. Balodi, locekļi B. Skulte, A. Reinsons, R. Beķeris, T. Grīnbergs un G. Ivanovs, bet aprūpes koordinācijas komisijā U. Grava.

Sēdē bija ieradies arī ALAs padomnieks A. Reiters no Bostonas. Vienojās 16. septembrī saukt valdes sēdi Bostonā. —vi—

Apspiesto tautu nedēļa Ņujorkā

Arī šāgada plašākais Apspiesto tautu nedēļas sarīkojums Ņujorkā bija dievkalpojums Sv. Patrika katedrālē, kas notika 19. jūlijā. Kardinālim Fr. Spelmanam klātesot, dievkalpojumu vadīja ungāru mons. Bela Varga, bet spredīki teica jezuītu tēvs M. A. Hills. Altāŗa telpā bija citi apspiesto tautu katoļu garīdznieki, to vidū mons. J. Balkūnas un prāv. N. Trepša. Pēc dievkalpojuma kardinālis pieņēma apspiesto tautu pārstāvjus, kuŗu delegāciju vadīja Vaclovas Sidzikauskas no ACEN, īsā audiencē. Kardinālis, ko pēdējā laikā moka smaga slimība, ir sīka auguma un jau 77 gadus vecs, taču nepagura visu pieņemšanas laiku rādīt sirsnīgu interesi par saviem ļaudīm. Visiem, kas viņu todien satika, paliks atmiņā viņa labestīgais smaids.

No katedrāles apspiesto tautu pārstāvji ar karogiem devās gājienā gar Apvienotajām nācijām. Šo gājienu bija organizējusi ABN. Deviņu apspiesto tautu pārstāvji pulcējās pie lietuviešu krusta bijušajā pasaules izstādes parkā, kur nolika vainagu, pieminot savus mirušos. Pie krusta runāja mons. J. Balkūnas (CACEED), F. Ripošāno (CACEED), prāv. N. Trepša (BATUN), F. Godamskis (ACEN ģenerālsekretārs); pēc ASV un Baltijas valstu himnu atskaņošanas arī A. Budreckas (ACEN), P. Mažeika (Knights of Lithuania), H. Kolbere (Baltijas sieviešu apvienība) u.c. Ceremoniju vadīja P. Vītenas. Latviešus pārstāvēja tautu meitas Ieva Bērziņa un Janīna Maikovska, bez tam piedalījās C. Stankevics (CACEED), Ņujorkas latviešu organizāciju apvienības pr-dis K. Balodis u.c.

Tai pašā laikā notika arī dievkalpojums protestantiem St. John the Divine katedrālē, kur spredīkoja kanons Vests. ACEN delegāciju tur vadīja Aleksandrs Kutts un Alfreds Bērziņš. Bez tam iepriekšējā dienā dievkalpojums apspiesto tautu pieminēšanai notika arī mozusticīgo templī Emanu El, kur to vadīja rabīns Marks. Arī še ieradās ACEN pārstāvji.

Ņujorkas pilsētas galva J. Lindsijs 19. jūlijā oficiāli izsludināja Apspiesto tautu nedēļu, parakstot proklamāciju. Ceremonijā piedalījās organizācijas American Friends of the Captive Nations pr-dis K. Emets, CACEED pr-dis mons. J. Balkūnas, tāpat citu apspiesto tautu pārstāvji; latviešu grupu vadīja C. Stankevics. 19. jūlija vakarā ārzemju preses kluba telpās žurnāla „Readers Digest" galvenais redaktors E. Leiens (Eugene Lyons) Apspiesto tautu nedēļas ietvaros runāja par pēdējā laika notikumiem Pad. savienībā un tās satelītvalstīs. Tāpat, Apspiesto tautu nedēļu atzīmējot, abi laikraksti, kuŗus Ņujorkā publicē spāņu valodā „El Diario" un „El Tiempo" bija rīkojuši pieņemšanu, pēc tam ievietojot rakstus un attēlus laikraksta 1. lappusē. Baltiešus še reprezentēja prāv. N. Trepša. Apspiesto tautu nedēļai savu programmu veltīja arī Ņujorkas radiostaci-

(Nobeigums 5. lpp.)

Voldemars Korsts

Noskaidrosim mūsu idejas

Šī laikraksta 15. jūlija numurā ievietotajā Pētera Aigara ievadrakstā „Idejas un pretidejas" cauri daudzajiem citātiem izskan kaut kas līdzīgs domai, ka aktīva cīņa pret komūnismu pašreiz vairs nav īsti vajadzīga, jo tas kļuvis pielaidīgāks un savā iekšienē čauganāks. Sekojot ultraliberāļu sapņu politikai, ka, apglaudot vilku, tas kļūs par sētas sargu, mēs varam vienīgi cerēt, ka kaut ko spēsim darīt mūsu mocītās tautas labā. Vienīgi cerēt, bet nekā vairāk.

Nešaubos, ka P. Aigars ir tikpat labs un pārliecināts patriots kā jebkurš cits, taču viņa paustā doma atgādina mūsu tautas ienaidnieka sludināto koeksistences līniju, kuŗu kaut drusku paanalizējot, kļūst skaidri saskatāms, ka koeksistenci sludina tikai brīvo cilvēku iemidzināšanai, lai izdevīgā brīdī to pakļautu tai pašai varai, kuŗa pašreiz verdzina mūsu un daudzas citas agrāk brīvas tautas.

Ja gaidīsim uz brīdi, kad arī komūnistu vadoņi beidzot pateiks ka nevēlas nekā cita kā vienīgi to, kas tiem reiz bijis, tad piedzīvosim arī to, ka mūsu ienaidnieks jau gadsimtiem apliecinātajā imperiālistiskajā iekarošanas kārē arī pateiks, ka Latvija ir bijusi un būs krievu zemes sastāvdaļa. Vai arī komūnistu vadoņi gaidīto atzinu izteiks tad, kad Latvijā latviešu vairs nebūs. Šai domu risinājumā iepīts arī fakts, ka, lūk, arī ASV prezidents ir līdzīgos ieskatos. Var jau būt, ka tas tā arī ir, un nav šaubu, ka par šādu uzskatu visvairāk priecājas varasvīri Maskavā, bet ir vairāk nekā tikai apšaubāmi vien, ka šādos ieskatos ir arī amerikāņu vairākums. Vēl mazāk ticams, ka mūsu vidū ir daudz cilvēku, kas, aizmirsuši to, ko pašu acīm redzējuši, būtu ar mieru aizmirst arī mūsu karavīru par dzimteni lietās asinis. Ticu nešaubīgi, ka trimdas latviešu ausīs skan mūsu dzimtenē esošo brāļu izmisuma sauciens: „Kliedziet, jūs brīvībā esošie; mēs to nedrīkstam, un neviens mūs arī nedzird!"

Vēsture rāda, ka dažs mūsu politiķis savu nevarību centies apslēpt aiz filozofijas maskas. To mēs labi zinām. Bet tikpat labi mēs arī zinām, kur noved šāda filozofēšana un ieteikums nogaidīt cerībā, ka rīt vai parīt kaut kas kaut ko nokārtos mūsu labā. Jo vairāk mēs sludinām šādu labi slēptu komūnistu propagandētās koeksistences domu, jo tuvāk mēs varam nokļūt brīdim, kad ikvienam no mums būs jāmaksā tā paša cena, kuŗu komūnistu verdzībai jau maksā tik daudzi cilvēki, kas reiz dzīvojuši brīvībā. Nav noliedzams, ka paustā doma izliekas laba un kārdina, bet tā ir indīga un ar to jau saindējušies ne tikai daļa brīvās cilvēces pārstāvju, bet arī viens otrs no mūsu vidus.

Ar gandarījumu tomēr jāatzīst, ka brīvo cilvēku vairums palicis šīs indes neskarts. Velti mēģināt saindēšanos pierakstīt amerikāņu tautai, kuŗa izteikti mīl savu zemi un savu brīvību. Labāko atbildi pretēji domātājiem dod lielā amerikāņu laikraksta „Chicago Tribune" 17. jūlija ievadraksts, kuŗam likts virsraksts „Vai apspiestās tautas ir aizmirstas?" Lai še sniegti daži izvilkumi:

— „Šonedēļ mēs devīto reizi atzīmējam gadskārtējo Apspiesto tautu nedēļu. Kā tas noteikts ar ASV kongresa lēmumu (Public Law 86 — 90), ASV pilsoņi šai nedēļā pulcējas visās Savienoto valstu malās, lai apliecinātu, ka nekad neaizmirsīs apspiestās tautas, kuŗas padotas komūnistu Krievijas verdzībai, un nekad nesamierināsies ar šāda stāvokļa pastāvēšanu.

Divdesmit divas tautas atzīmētas šai lēmumā, kuŗu ASV kongress pieņēma 1959. gada 17. jūlijā, kad kongresa abas palātas vienbalsīgi uzdeva ASV prezidentam izsludināt Apspiesto tautu nedēļu un to atzīmēt katru gadu tik ilgi, kamēr brīvība būs atdota visām pasaules tautām." —

Tālāk šai amerikāņu redaktora ievadrakstā norādīts:

— „Astoņus gadus vēlāk prezidenta Džonsona valdība pieņem, ka komūnisms kļuvis pielaidīgāks, un sāk celt tiltus, lai pielabinātos komūnistu diktātoriem, kuŗu varā un verdzībā atrodas tik daudz tautu arī Eiropā.

Tā vietā, lai strādātu apspiesto tautu brīvības un pašnoteikšanās labā, Džonsona valdība grib izveidot tirdzniecīskus sakarus ar cilvēku apspiedējiem, kuŗi gādā arī par to, lai amerikāņu karavīri arvien lielākā skaitā kristu cīņā par brīvību Vietnamas kara laukos. Ja Džonsona valdībai dotu izdevību, tā, varbūt, pat tūlīt sēstos ar Vietnamas komūnistu varasvīriem pie apspriežu galda, jo jau tagad tuvredzībā atkārtoti sludina, ka tai nav nodoma atbrīvot to Vietnamas iedzīvotāju daļu, kuŗa tagad jau atrodas komūnistu diktatūras varā. Acīm redzot, valdība aizmirsusi, ka ASV kongresa uzskaitīto apspiesto tautu skaitā atzīmēta arī Ziemeļvietnama un ka tās iedzīvotāji ir centušies izmantot katru izdevību, lai no verdzības izbēgtu, kādēļ līdzīgi citām apspiestajām tautām izmisīgi sauc dot arī viņiem tiesības un brīvību." —

(Nobeigums 8. lpp.)

SVINIBU ATKLĀŠANAS PARĀDE BĒRNU SVĒTKOS SIDRABENĒ

Uzņēmumā pa kreisi: tautas deju uzveduma dalībnieki. — Vidējā uzņēmumā: gados visjaunāko no metņotāju grupiņas priekšgalā brasā parādes solī gāja (no kreisās) Andris Pulciņš, Daina Vāgnere un Aldis Vāgners. — Uzņēmumā pa labi: svētku parādes priekšgalē soļoja (no kreisās) no metnes atbildīgais vadītājs māc. A. Čops, vadītājs Uldis Kopštāls, nometnes komandante Nora Pulciņa un administrātore Judīte Vāgnere. Foto: J. Liģers

Cilvēks, kam dzimtene nekad nav bijusi

STĀSTS PAR KĀDU SASTAPŠANOS AUSTRIJĀ

„Cilvēku kaulu nams" — tāds ir apzīmējums kādai būdai Halštates katoļu baznīcas kapsētā. Halštate pati ir gleznaina mazpilsētiņa Halštates ezera krastā, Zalckammergūtā, lielo Alpu masīvu pakājē, Austrijā.

Kapsētas sarga sieva atslēdz kaulu namu un pati paliek pie durvīm. Pakavveidīgi gar trim sienām, apmēram viena metra augstumā, cieši salikti stilbu un roku kauli, bet virs tiem galvaskausu kārta. Uz tiem kārtīgi uzrakstīts, kam tie piederējuši. Klāt arī miršanas datums. Tie visi, laikam, būs no seniem laikiem. Tomēr ne! Jaunākais miršanas gads ir 1951.! Izrādās, ka vecveco prakṣi turpina arī tagad: mirušos baznīcas kapsētā gulda tikai pagaidām. Tur tie ir tikai viesi, ne mājas vietiņā. Pēc tam kaulus attīra no trūdiem un ievieto šajā morbidajā namā.

Halštate ir it kā ar varu iespiedusies starp ezeru un klints sienu. Dzīvajiem te pat nav īsti vietas, kur nu mirušajiem! Protams, ir arī tādi, kas savās kapu vietās drīkst palikt uz laiku laikiem, līdz visu dienu galam. Bet negribas pat zināt, pēc kādas atslēgas vai mērauklas šī sadale un izvēle notiek. Ir jau pietiekami makabri tāpat! Kāds stāstīja, ka tūlīt pēc kaŗa daži vietējie taisījuši ar amerikāņu kaŗavīriem labus veikalus, it kā pārdodami galvaskausus no šī kaulu nama, bet faktiski dabūdami tos kaut kur citur. Pēc kaŗa jau Austrijā un Vācijā galvaskausu netrūka!

☆

Pie cilvēku kaulu kaudzes stāvu kopā ar nupat iepazītu vīru no Rīgas. Viņa vārds — profesors Elmars Arro, bet vecums — 68 gadi. Viņš smīn un saka: „Kāda liela atšķirība starp šo vietu un Sibiriju! Tur vietas būtu visu eiropiešu kapiem, un kauli nebūtu jākrauj kaudzē kā šeit!"

Iepriekšējā vakara viņš bija lasījis priekšā savu poēmu par pieredzējumiem padomju gūstā no 1945.—1955. gadam. Šī poēma gaida vēl izdevēju, bet, pēc manām domām, tai jāieņem noteikti sava vieta šī laikmeta literātūras vidū. Iespaidīgākā daļa ir dziesma par vergiem, kuŗā autors sasaucas ar saviem liktena biedriem visos laikmetos un gadsimtos: ar piramidu būvētājiem senajā Ēģiptē, ar Romas imperijas bāŗa bērniem, ar vajātajiem, sagūstītajiem, pazemotajiem, izmantotajiem un nomocītajiem visos cilvēces kaŗos, ar dzimtcilvēkiem — savu kungu īpašumiem. Tāds bijis arī profesors Arro, pavadīdams mūža labākos gadus kaŗa gūstekņu un vergu nometnēs. Viņu liktenis piemeklējis smagāk nekā daudzus citus... Jāpiebilst — nāvi vien nevar uzskatīt par pašu smagāko, kas cilvēkam draud. Poēma liecina, ka tās autors līdz pašām mielēm iztukšojis fizisko un garīgo pārbaudījumu biķeri, ko spējis tikai retais.

Pēc paša paskaidrojumiem, viņš strādājis vācu armijas galvenajā štābā pie informācijas vākšanas darba, jo ir izcils krievu valodas speciālists. Kā tāds pēc krišanas krievu gūstā viņš izbaudījis īpšu sava krātiņa sargu uzmanību, sākot ar Ļubjankas cietumu Maskavā un beidzot ar visdažādākajām vergu un šausmu nometnēm Sibirijā. Šie pieredzējumi neatdarināmi atspoguļojas profesora poēmā. Šie pieredzējumi atstājuši arī neizdzēšamas pēdas pašā autorā. Dievs vien zina, kādas slimības un sērgas viņš pārlaidis aizvadītajos gados. Arī tagad viņš kādā Austrijas kūrvietā dziedina mugurkaula ievainojuma un nesenās operācijas sekas, kuŗas to daļēji padarījušas staigāt nespējīgu. Kā ievainojums radies? Vienkārši! Boļševiku gūstā viņš nežēlīgi sists pa muguru.

☆

Elmara Arro tēvs bijis igaunis, pēc nodarbošanās advokāts Rīgā, māte — baltvāciete. Kaut kādā veidā — vai nu citu, vai arī paša vainas dēļ — viņš jūtas un vienmēr juties svešs tiklab baltvāciešu, kā arī latviešu un igauņu vidū. Daudziem jo daudziem citiem, kas tāpat cēlušies no jauktu tautību ģimenēm, tas izdevies ļoti labi. Viņš turpretim palicis svešs un nesaprasts starp visām trim tautībām. Arro studējis Vīnē divas fakultātes — mūziku un slavistisku, ilgus gadus bijis mūzikas profesors vācu Herdera institūtā Rīgā un atbilstošajā Lutera institūtā Tērbatā. Visu mūžu viņam jau no paša skolas sola bijis jāsaduras ar zināmu neuzticību. Baltvāciešiem licies, ka viņš savos rakstos, runās un darbos pārāk tuvs un draudzīgs latviešiem vai igauņiem, bet pēdējie bijuši aizdomu pilni par to, ka viņš brauc ar baltvācu burām. Pretstatu, aizspriedumu un eža adatu pilnajā Baltijā viņš nav spējis justies kā mājās, noteikti ne...

Nav nekāds brīnums, ka pēc „Heim ins Reich" programmas nobeiguma (1939. gada repatriācijas) viņš juties slikti arī Vācijā. Protams, tur pēc nacistu viedokļa viņš bijis pārāk liberāls un tādēļ paidagoģiskajam darbam nepiemērots. Sekojis kaŗa dienests, gūsts, slimības... Pēc tam pēdējos 12 gados mēģinājumi sasiet satrūkušos pavedienus, atgūt savu vietu pasaulē, darboties savā profesijā. Atkal un atkal viņam bijis jāsaduras ar vecvecajiem aizspriedumiem, ar to, ka nav iederējies baltvāciešu saimē...

Līdz šai vietai esmu atstāstījis paša prof. Arro izteicienus. Lai gūtu objektīvu spriedumu, būtu jāuzklausa arī otra puse (audeātur et altera pars), bet tās man „nav pie rokas". Tātad, paliksim vien turpat, kur esam, teikdami, ka, lūk, to teica viņš un tāds ir viņa viedoklis.

Sastrīdējies ar Herdera institūta direktoru Mārburgā Austrumu mūzikas institūta organizēšanas lietā, profesors Arro pensionējies un pārcēlies uz dzīvi Vīnē. Emigrants no Vācijas federālās republikas — tāds ir nosaukums, ar kādu viņš apzīmē pats sevi. Kuŗo reizi jau viņam nav bijis jāemigrē, jāpārceļas no vienas vietas uz otru?

Lai nu kā — esmu iemantojis viņa uzticību; vai nu tādēļ, ka esam abi dzimuši Rīgā, vai arī tādēļ, ka esam gājuši vienā ģimnazijā (pirmajā pilsētas), vai arī, varbūt, tādēļ, ka neesmu baltvācietis...

Kad viņš runā par mūsu kopīgo dzimteni, viņš it kā pārvēršas, pat viņa balss kļūst citāda. Katram pašam vajadzētu dzirdēt, kā profesors stāsta par Latvijas mežu un Vāgnera mūziku! Jā — pēc viņa pētījumiem, Richards Vāgners meža ainu savā mūzikā ir iemantojis tieši Baltijā! Lūk, vienīgi Ziemeļaustrumu jauktā meža šalkas un nekad nerimstošās skaņas atstājušas uz Vāgneru visneizdzēšamāko iespaidu. Vāgneram viņa Rīgas gados (1837.—1939.) vajadzējis aizbraukt tikai līdz Rīgas jūrmalas kāpu mežam, lai uzņemtu sevī visu šo burvību, pēc kuŗas Vācijā pašā ir velti meklēt!

Bet tas nav vienīgais, ko Arro atradis, pētījot Vāgnera operas. Viņš pat sarakstījis veselu grāmatu par Richarda Vāgnera Rīgas gadiem. Vai kāds ieklausījies, ka „Nirnbergas meistardziedoņos" uzņemts līgo dziesmu motīvs un vairākas citas izdarības no Rīgas zāļu vakara? Nirnbergā pašā kaut ko līdzīgu ir velti meklēt! Profesors pierāda, ka mācekļu dejā ir noteikti līgo melodija. Tāpat Nirnbergā vasaras saulgriežos nekad vairs nedziedātu par ceriņu ziediem. Šādu asociāciju lielais skaņu meistars būs noteikti paņēmis līdz no Latvijas, kur tieši pagājušā gadsimta trīsdesmito gadu beigās bijis ļoti vēlīns pavasaris pat pēc mūsu laika mēriem.

Šīs un tamlīdzīgas lietas ver virknē draudzīgās sarunās profesors Arro, kuŗam, šķiet, arī liela vientulība spiež kamiešus. Nav viņam mūžā viegli klājies. Taču viņš joprojām darba spēka un spara pilns, vēl tik daudz nedarītu darbu un nodomu! — Novēlēsim viņam Dievpalīgu.

☆

Ejam ārā no kaulu nama. Izliekas, ka simt izsmiekla grimašu mūs pavada... Cik ilgi un kā arī tu pūlēsies, kā tev arī veiksies, taču galu galā tu būsi pie mums, — šķiet kāds tur sakām.

Viliš Skultāns

MISEKĻA LABOJUMS

Mūsu laikraksta iepriekšējā numurā (2. lpp.) rakstā „Būsim savas ticības cienīgi" abas pēdējās rindas ar adreses nobeigumu un autora šifru „pieklīdušas" lasītāja vēstules „Paskaidrojums" beigu rindām. Minētā adrese pilnā veidā ir šāda: BATUC, 29 Goulding Ave., Willowdale, Ont., Canada.

LATVIJA

60. N-RS. SESTDIENA, 1967. GADA 29. JŪLIJS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO.

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčelo, 508 Palmerston Blvd., Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, saaviedzama redakcijā, tālr. 368—3339;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis, 1749 Victoria Park Ave., Apt. 209, Scarborough, Ont.; tālr. 759—3076;
Sporta redaktors — Valdis Teteris, 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 19.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $1.50; 3. mēn. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu $16.00. Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60, bet tekstā $3.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

NEMORĀLU PRINCIPU IETEIKUMS

Nesen LA publicēja divus rakstus, kas ar statistikas datiem atklāja komūnistu nežēlīgo apņēmību un necilvēcīgās metodes baltiešu iedzīvotāju iznīcināšanā ar pārkrievināšanu. Fiziska apslepkavošana radītu komūnistiem netīkamu troksni, zustu arī baltiešu nozīmīgā darba spēka augļi.

No mūsu centrālajām organizācijām politiķiem vajadzēja nākt ar aicinājumiem un darba plāniem, kā stāties pretim šādam mūsdienās neiedomājamam noziegumam. Bet nekas tamlīdzīgs nenotiek. Vai tādēļ ka mums ir veselas divas dienas gadā, kad ar dedzīgām runām var izraudināt kuplā skaitā sanākušos trimdiniekus?

Vēl vairāk. Fricis Grinbergs no Čikagas netieši ieteic „pareizāku ceļu" — atmest visus Baltijas tautu brīvības centienu meklējumus... Viņš min veselu virkni šīs pasaules slavenību, kas sadzīvošanu ar komūnismu uzskata par svarīgāku nekā mazu tautu dzīvību vai nāvi. (skat. LA Nr. 53, 2. lpp.).

No universa viedokļa raugoties, pat mūsu saules sistēma ir tikai nieks, nemaz nerunājot par mūsu planētu ar tās lielajām un mazajām tautām. Un tomēr Jēzus Kristus inkarnējās uz šī universa nieka, lai mācītu dievišķos principus, kuŗiem sekojot, kā individi, tā tautas sasniegtu pilnību. Šo principu ignorēšana radījusi tikai nebeidzamas ciešanas, asins izliešanu, tumsu un pagrimšanu. Visa cilvēces vēsture stāsta vienvienīgo apliecinājumu, kādā novestas tautas, kas savā dzīves iekārtā un attieksmēs ar citiem sekojušas nemorāliem principiem. Tātad, aiz dievišķīgā vēstījuma stāv arī dievišķīgā varenība, kaut nemanāma, tomēr nenoliedzama. Un liktenis ar šī laikmeta ļaundariem savus rēķinus vēl nebūt nav noslēdzis.

Vai mums savā dzīvē un darbībā sekot mirstīgo varenību nemorālajiem principiem? Mums ir nepārprotami pateikts, ka mūsu tuvākais ir ikviens, kas kritis ļaundaŗu rokās, tādēļ tam būs palīdzēt. Ideju par mazāko tautu mazākām tiesībām dzīvot varēja izgudrot tikai ļaundaŗu prāts. Šim ļaundarības principam seko arī tie tautieši, kas mazas tautas pazudināšanu veicina ar atsvešināšanos no tās, vēlēšanos izkust vietējā masā, asimilēties, lai baudītu dzīves labumus. Bet dzīvē viss labais ir jākopj, jāsarga un jāvairo, jo ar baudīšanu vien visas rezerves var ātri izsikt, bet atmoda būs ļoti rūgta. Šāda dzīve ir kā pasakā par raganu, kas savus upurus uzbaro, lai iznāktu treknāks kumoss.

Mūsu tautas ciešanas ir kā atvērta brūce, kuŗā ļaundari izdara jaunus griezumus, lai panāktu galīgu noasiņošanu. Mums — ļaudīm bez amatiem, vārdiem un popularitātes — gan vajadzētu izjust un rīkoties citādi, kur vien mēs sanākam kopā, diskutēt, strīdēties, bet arī meklēt izeju, it kā mēs paši būtu iemesti līdzīgā nelaimē. Kopā ar baltiešiem, kopā ar jebkuŗu saprātam un cilvēcībai pieejamu svešinieku. Aiz līdzcietības un cilvēkmīlestības atvēršanos gaida plaši apvāršņi. Tādēļ nebaidīsimies mirstīgo pagrimēju varenības, bet baidīsimies no līdzpagrimšanas.

Dzintris, Toronto

☆

NIEVĀJUMS DIŽAM NELAIĶIM

Jaunā žurnāla „Treji Vārti" pirmo numuru T. Ķikauka šī laikraksta slejās novērtējis kā pelēcīgu. Kā jau parasts, liekas, ka darīts viss iespējamais, lai jaunums pārspētu visu līdzšinējo, bet, diemžēl, žurnālu iespiežot, saniķojusies mašīna, jo iespiedumkrāsa iedarbojusies tikai uz mazāk nozīmīgākajiem rakstiem, un tādēļ ar dažiem izņēmumiem vērtīgāko rakstu vietā skatāmi tikai balti plankumi, t. i. neapdrukāts papīrs. Tātad, žurnāls nav pelēcīgs, bet pusbalts ar dižam nelaiķim uzšlāktu melnu traipu.

Par cik Ojārs Jēgens savā apcerē raksturo nelaiķi Niklāvu Strunki kā vienu no dižākajiem latviešu gleznotājiem, par tik viņš savā dzejolī mākslinieku nonievā:

„Šoreiz Tu paliki Romā pavisam,
Nobeidzis savu
vislielāko gleznu:
Skunstnieka mūžu
grūtu un greznu,
Kur savā vietā
ir jābūt it visam."

Absolūto prozu pirmajā rindā vēl proziskāku padara dzejā vispār neiekļāvīgais vārds „pavisam". Vismaz šķietama dzejiska blāzma būtu, ja šo „pavisam" aizstātu „mūžmūžam". Tas netraucētu ne pantmēru, ne atskaņu ar „it visam". Bet kāda velna prieka dēļ dižais nelaiķis jānomelno ar ģermānisma speltes pagali — ar to „skunstnieku"?! Šķiet, tas patapināts no populārās, zobgalīgās, nievātājas frazes „skunstnieks vestes kabatā". Pat vārds „mākslinieks" vai „māksl'nieks" visai labi dzejā neiederas, daudz labāk senlatviskais „daiļnieks", kas tāpat ar divām zilbēm pantmēru netraucētu. Vārsmā ar pēdējo rindu pateikts, ka „skunstnieka" mūžs ir grūts un grezns, ja savā vietā jābūt it visam (!?). Pareizi, pareizi, ja dzeja ir arī „skunste", tad „savā vietā" ir jābūt arī „skunstniekam".

Seko vēl „dzejiska" pērle:
„Ne fjelli (kas tie tādi? — A. Ī.),
kam akmens mūžība dota,
Ne šēru dārzu granīta pauri
Nekļuva, Niklāv, tā vieta
un rota,
Kas ietvēra Tevi,
kad gaita bij cauri."

Ja ar līdzīgu dzejošanu mūsu dzejdaŗi arī būtu „cauri", tad tagad, pārmodernajā laikā, vēl nevar zināt, vai latviskajā dzejā rastos caurums vai caureja.

A. Īvans, Denverā

KALEIDOSKOPS

☆ Pirmajam latviešu šacha lielmeistaram V. Petrovam, kas lielmeistara titulu ieguva 1939. gadā un kuŗu boļševiki noslepkavoja, kā arī otram Latvijas šacha lielmeistaram M. Tālam tagad pievienojies trešais — Rīgas šachists Aivars Ģipslis. Īstenībā A. Ģipslis ir pirmais latvietis, kas šachā guvis starptautiskā lielmeistara titulu, jo Petrovs bija krievu, bet Tāls žīdu izcelsmes.

☆ Melburnā, Austrālijā, 80 gadu vecumā miris bij. Jelgavas kurlmēmo skolas direktors un pilsētas valdes izglītības nozares vadītājs Pauls Bendrups. Nelaiķa dēls Pauls Bendrups ir Melburnas latviešu biedrības koŗa diriģents. Pertā acis uz mūžību aizvēris bij. Krustpils cukurfabrikas techniskais direktors Arnolds Križus, kuŗš arī trimdā strādāja savā nozarē.

BENITA SILGALE
TĀ VISS SĀKĀS

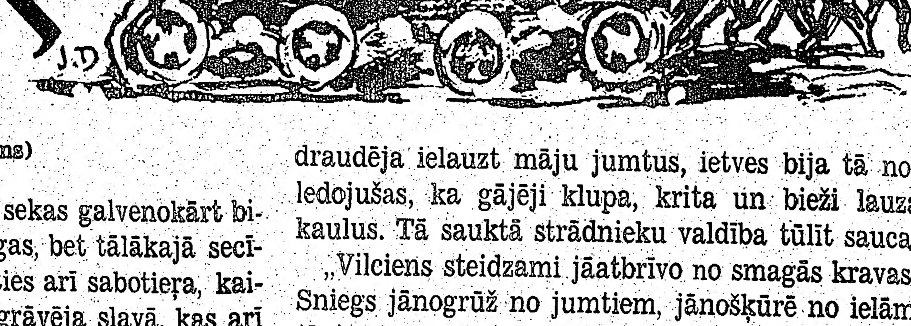

(11. turpinājums)

Nepaveiktas darba normas sekas galvenokārt bija jūtamas atvilkumos no algas, bet tālākajā secībā strādnieks riskēja iedzīvoties arī sabotieŗa, kaitētāja un padomju iekārtas grāvēja slavā, kas arī jau varēja nozīmēt iepazīšanos ar čekas pagrabiem.

Bet padomju valdība, kuŗa tik ļoti labprāt sevi dēvē par strādnieku valdību, domāja, ka strādniekiem joprojām vēl par daudz brīva laika. Tādēļ tā lika saviem aģentiem strādniekus mudināt, pievārdot un, ja vajadzīgs, pat piespiest uz dažādām savstarpējām sacensībām, kuŗās izstrādes ziņā sacenšas atsevišķi strādnieki, uzņēmumi un pat veselas provinces vai, kā Pad. savienībā apzīmē, republikas. Visi sacentās Staļinam par godu. Kas vairāk padarīs? Kas ātrāk padarīs? Kas labāk padarīs? Tie bija saukļi un vadmotīvi šajās tā sauktajās sociālistiskajās sacensībās.

Tad nāca talkas. Tās mēdza rīkot ārpus parastā darba laika, it īpaši svētdienās. Talkās veicamie darbi nebija talciniekiem pierastie ikdienas uzdevumi. Padomju valdībai bija vienmēr savi īpati darbi un uzdevumi sadzītajiem talciniekiem. Tā, piemēram, pienāca kāds preču vilciens ar smagiem dzelzs stieņiem, tērauda sijām vai sliedēm. Pilsētas ielas bija tā piesnigušas, ka kupenas vairs nebija ne izbrienamas, ne izbraucamas. Sniega sega draudēja ielauzt māju jumtus, ietves bija tā noledojušas, ka gājēji klupa, krita un bieži lauza kaulus. Tā sauktā strādnieku valdība tūlīt sauca:

„Vilciens steidzami jāatbrīvo no smagās kravas! Sniegs jānogrūž no jumtiem, jānošķūrē no ielām, jāaizvāc! No ietvēm jānokapā ledus! No ūdens jāizvelk malka! Talkā, talkā, visi talkā — vīri, sievas, bērni, veci un jauni!"

Un visi bija spiesti talkot. Bet par virsnormas un talku darbu neviens nemaksāja.

Amatniekus un citus patstāvīga darba strādniekus sadzina arteļos, kuŗos katram atsevišķajam bija vairs tik daudz nozīmes, cik piekrīt kādai skrūvītei, skritulītim vai atsperei kopīgā mechanismā.

Latviešu sievietes pielīdzināja smagā un vissmagākā darba strādniekiem. Arī agrāk latvietes bija piedalījušās fiziskā darbā un nekad nebija no tā vairījušās, taču darbs bija spēkiem piemērots un nekādā ziņā nekaitēja veselībai, lai kāds izrādījās viņu fiziskais stāvoklis. Turpretim padomju valdība lika viņām būvēt ceļus, bruģēt ielas, līdz jostas vietai brist ledaini aukstā ūdenī un vilkt no upes laukā smagas malkas šķilas un pat baļķus, arī cilāt akmeņus, kraut ķieģeļus, braukt mežā laist kokus un cirst malku.

Bijušie „kapitālisti un tautas izmantotāji", ar īpašumu un uzņēmumu nacionālizāciju, proletārizēti, cerēja iekļauties vispārējā iedzīvotāju masā, lai, godīgi strādājot, nopelnītu savu dienišķo maizi un kaut kā savu mūžu nodzīvotu. Nekā. Arī viņi vīlās tāpat kā visi citi, jo, kur vien tie griezās, visur viņus noraidīja.

Bet kaut kur uz ielas skaļrunī kāda padomju valdībai pakalpīga balss nebeidza atgādināt piekrāptajiem latviešiem Staļina valstības izdaudzināto brīvību, dziedot to pašu, sen jau visiem apnikušo dziesmu:

„... un es nezinu starp zemēm simtām,
kur vēl citur cilvēks ir tik brīvs..."

13.

SVEŠA VIDE, SVEŠS GARS

Kad rudens pusē, mācībām atkal sākoties, bērni ieradās savā skolā, viņi to vairs nepazina. Tikko skolas durvis atvēruši, viņi jau pirmajā acumirklī jutās it kā pavisam svešā vidē un svešā pasaulē. Viss, kas latviešu jaunatnes sirdīs un domās iededza tēvzemes un tautas mīlestību, viss, kas bija svēts un dārgs, izrādījās rūpīgi novākts un izvākts no skolas telpām. Toties jo nekautrīgāk un uzmācīgāk svešā pasaule līda laukā no visiem kaktiem un sienām, gurdinot acis.

Kur vien skolēnu acis vērās, visur pretim rēgojās latviešiem svešu un naidīgu cilvēku ģīmetnes — Kārlis Markss, Ļeņins un citi komūnisma pravieši, krievu maršali un ģenerāļi, bet pār visiem vairāk Staļins. Puspiemiegtām blēža acīm viņš no visām sienām noraudzījās latviešu jaunatnē un, likās, izsekoja katru tās soli un kustību, katru vaibstu un slepenas domas atspulgu jaunajās sejās.

Starp svešajām un naidīgajām ģīmetnēm bija izlikti saukļi, bez gala un bez skaita. Tie galvenokārt bija citāti no Staļina runām un rakstiem.

Taču netrūka arī komūnistiem tik raksturīgās pašslavināšanās, melu par citām zemēm un tautām, nebeidzamas un apnicīgas Staļina glorificēšanas.

Ar lielu ziņkāri skolēni raudzījās skolotājos. No bijušajiem izrādījās palikuši tikai nedaudzi. Arī skolas direktors vairs nebija agrākais. Par viņu jau bija dzirdēts, ka tas atlaists un viņa vietā iecelts cits. Bet jaunais direktors izturējās tā, it kā viņam skolā būtu pavisam maza teikšana un darīšana. Vairāk rīkojās un darījās kāds cits, kuŗam, likās, skolā bija dota pati svarīgākā loma un galvenā noteikšana. Tas bija skolas politiskais vadītājs un jaunatnes politiskais audzinātājs.

Tā bija jaunā vide, kuŗā latviešu jaunatnei tagad vajadzēja dzīvot un elpot, augt, veidoties un mācīties. Bet tā bija pavisam sveša vide, un bērni tajā jutās sveši un nedroši. Viņi instinktīvi juta, ka līdz šim nepazīts destruktīvs gars ieviesies viņu skolā. Tas satrauca skolēnu skaidrās dvēseles, pildīja jaunās un dedzīgās sirdis ar pretīgumu un pat šausmām.

Visskaudrāk viņi to izjuta, pakavēdamies skolas aulā pie kāda noskranduša puisēna attēla, kas bija pakarināts pie sienas tieši tai pašā vietā un uz tās pašas naglas, kur pirms nedaudziem mēnešiem vēl bija Latvijas valsts prezidenta Kārļa Ulmaņa ģīmetne. Zem attēla bija paraksts: „Ziedosimies komūnismam ar to pašu sirdsdegsmi kā Pavļiks Morozovs!"

Pavļiks Morozovs bija komūnisma tik ļoti sagandēts puika, ka apsūdzēja savu tēvu un māti kādā it kā pret komūnistiem vērstā akcijā, nododot savus vecākus čekai, kur tie nomocīti. Sašutuši par tādu bērna nelietību, sādžinieki Pavļuku Morozovu nolinčoja. Bet komūnisti viņu cēla godā un cildināja, kur un kā vien varēdami, visur aicinot jaunatni sekot nodevīgā puikas priekšzīmei.

(Turpinājums sekos)

Dr. Jānis Karols **Divainīb...**

VALODAS MĪĻOTĀJA S...

Pēdējā laikā atkal visai aktuāls kļuvis jautājums par latviešu valodas rakstību, it sevišķi attieksmē uz personu un vietu vārdiem. Iepazīstoties ar lasītāju vēstulēm, izskatot dažādu organizāciju un draudžu biļetenus, noklausoties personīgi izteiktās pamācības un dzirdot pat katēgoriskas prasības, nenovēršami jānāk pie atziņas, ka trimdas latviešu vairums vairs nejūt ne mazākā respekta pret mūsu valodas gramatiku, liekas pat, ka tā kopā ar citām nederīgām un nevajadzīgām grāmatām aizsviesta mēslainē! Tagad katrs pēc brīvas patikas cenšas „taisīt" pats savu gramatiku, vai nu ar nobalsošanu biedrību sapulcēs, vai arī individuālos pasākumos, cenšoties gramatikas atzinējus pārliecināt, ka tie alojas, pat ar nekaunīga satura vēstuļu un kompromitēšanas mēģinājumu palīdzību... Nav mums instances, kas spētu piespiest latviešus atkal respektēt savas valodas gramatiku, bet nevienam nebūs arī iespējams piespiest laikrakstus atteikties no gramatikas noteikumiem!

Protams, latviešu valodas rakstībā ir savas īpatības, kas daudziem neliekas pareizas, arī sekojošā raksta autoram Dr. med. Jānim Karolam. Par šīm īpatībām var debatēt, kā to dara raksta autors, savus ieskatus loģiski argumentējot, bet debates tomēr nevar atcelt gramatikas likumus. Uz visiem autora argumentiem iespējams dot tikpat loģiskus pretargumentus. To bez grūtībām varētu izdarīt arī mūsu redakcija, tomēr ceram, ka šos pretargumentus sniegs kāds no mūsu valodniekiem kā lielāka autoritāte. Ir iespējams, ka laika plūdumā, ja Latvijas valsts neatkarība un reizē ar to valodas izkopšana nebūtu pārtraukta, viena otra šai rakstā minētā īpatība būtu mainīta, bet pašreiz mums jārespektē tā gramatika, kas oficiāli atzīta. Citas iespējas nav, jo nav mums svešumā nevienas autoritātes, kas varētu dot jaunus gramatikas likumus, bez tam svešuma latvieši tos tāpat nerespektētu, bet turpinātu katrs savas personīgas gramatikas „taisīšanu", sapulcēs tomēr ar pilnu muti runājot par latviešu valodas kopšanu svešumā un tīrības saglabāšanu...

PAGARINĀTA LUGU SACENSIBA

Amerikas latviešu apvienības kultūras biroja rīkotā lugu sacensība, kurai darbu iesūtīšanas termiņš bija noteikts šāgada 1. augusts, pagarināta līdz šāgada 18. novembrim. Darbi iesūtāmi Rasmai Birzgalei-Vītolai — 161 Homer Street, Newton Centre, Mass, 021509, U.S.A.

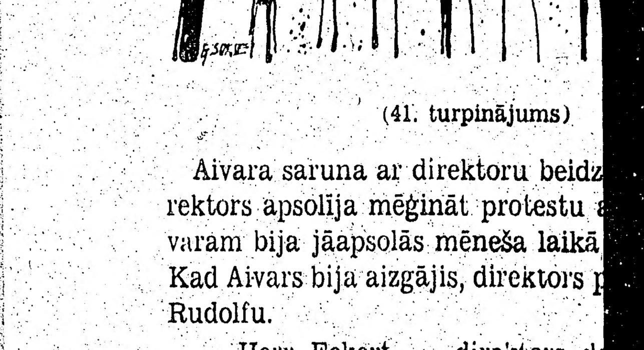

(41. turpinājums)

Aivara saruna ar direktoru beidz...

TVIJA
ERIKĀ

ŅA, 1967. GADA 29. JŪLIJS

DAKCIJA TORONTO.

Alfrēds Vinčels, 608 Palmerston
tālr. 531—4533;
Silvija Ancāne, sasniedzama re-

Rūdolfs Norītis, 1749 Victoria Park
gh, Ont.; tālr. 759—8076;
Teteris, 17 Chester Hill Rd.,
4226.

JA EIROPĀ:

Münster/Westf., Von Einem Str. 19.

riptus pēc vajadzības izmāt. Ne-
uzglabā, bet uz vēlēšanos sūta at-
arka (Kanadā) vai starptautiskais
). Ar autora vārdu vai iniciāļiem
tās domas ir rakstītāja personīgs
nā atbilst arī redakcijas viedoklim.

un Kanadā — par mēnesi $1.50;
n. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu
. Atsevišķa numura cena 20 centu.

dinājumu dajā $1.60, bet tekstā
— $6.40 par 1 collas slejas telpu.

ie-
zi, ja dzeja ir arī „skunste", tad
ti-
„savā vietā" ir jābūt arī „skunst-
em
niekam".
iz-
Seko vēl „dzejiska" pērle:
rie-
„Ne ķjelli (kas tie tādi? — A. I.),
mi,
kam akmens mūžība dota,
ad,
Ne šēru dārzu granīta pauri
us-
Nekļuva, Niklāv, tā vieta
ik-
un rota,
Kas ietvēra Tevi,
kad gaitā bij cauri."
ap-
vu
Ja ar līdzīgu dzejošanu mūsu
em
dzejdaļi arī būtu „cauri", tad ta-
tik
gad, pārmodernajā laikā, vēl ne-
ku
var zināt, vai latviskajā dzejā
rastos caurums vai caureja.
m,
A. Ivans, Denverā

KALEIDOSKOPS

★ Pirmajam latviešu šacha lielmeistaram V. Petrovam, kas lielmeistara titulu ieguva 1939. gadā un kuŗu boļševiki noslepkavoja, kā arī otram Latvijas šacha lielmeistaram M. Tālam tagad pievienojies trešais — Rīgas šachists Aivars Gipslis. Īstenībā A. Ģipslis ir pirmais latvietis, kas šachā guvis starptautiskā lielmeistara titulu, jo Petrovs bija krievu, bet Tāls žīdu izcelsmes..

★ Melburnā, Austrālijā, 80 gadu vecumā miris bij. Jelgavas kurlmēmo skolas direktors un pilsētas valdes izglītības nozares vadītājs Pauls Bendrups. Nelaika dēls Pauls Bendrups ir Melburnas latviešu biedrības koŗa diriģents. Pertā acis uz mūžību aizvēris bij. Krustpils cukurfabrikas techniskais direktors Arnolds Križus, kuŗš arī trimdā surādāja savā nozarē.

---

un apnicīgas Staļina glorificē-

skolēni raudzījās skolotājos. No
s palikuši tikai nedaudzi. Arī
airs nebija agrākais. Par viņu
ka tas atlaists un viņa vietā ie-
ais direktors izturējās tā, it kā
pavisam maza teikšana un da-
ojās un darījās kāds cits, ku-
ija dota pati svarīgākā loma un
. Tas bija skolas politiskais va-
es politiskais audzinātājs.

ide, kuŗā latviešu jaunatnei ta-
ot un elpot, augt, veidoties un
ja pavisam sveša vide, un bērni
n nedroši. Viņi instinktīvi juta,
s destruktīvs gars ieviesies viņu
s skolēnu skaidrās dvēseles, pil-
dzīgās sirdis ar pretīgumu un

i to izjuta, pakavēdamies skolas
kranduša puisēna attēla, kas bi-
sienas tieši tai pašā vietā un uz
kur pirms nedaudziem mēne-
rijas valsts prezidenta Kārļa Ul-
m attēla bija paraksts: „Ziedo-
ēm ar to pašu sirdsdegsmi kā
"

vs bija komūnisma tik ļoti sa-
apsūdzēja savu tēvu un māti
omūnistiem vērstā akcijā, nodo-
čekai, kur tie nomocīti. Sašutu-
elietību, sādžinieki Pavļuku Mo-
Bet komūnisti viņu cēla godā un
kā vien varēdami, visur aicinot
odevīgā puikas priekšzīmei.

(Turpinājums sekos)

Dr. Jānis Karols

Dīvainības latviešu valodas rakstībā

VALODAS MĪĻOTĀJA SUBJEKTĪVAS PĀRDOMAS PAR PERSONU UN VIETU VĀRDU RAKSTĪBU

Pēdējā laikā atkal visai aktuāls kļuvis jautājums par latviešu valodas rakstību, it sevišķi attiecībā uz personu un vietu vārdiem. Iepazīstoties ar lasītāju vēstulēm, izskatot dažādu organizāciju un draudžu biļetenus, noklausoties personīgi izteiktās pamācības un dzirdot pat katēgoriskas prasības, nenovērsami jānāk pie atziņas, ka trimdas latviešu vairums vairs nejūt ne mazākā respekta pret mūsu valodas gramatiku, liekas pat, ka tā kopā ar citām nederīgām un nevajadzīgām grāmatām aizsviesta mēslainē! Tagad katrs pēc brīvas patikas cenšas „taisīt" pats savu gramatiku, vai nu ar nobalsošanu biedrību sapulcēs, vai arī individuālos pasākumos, cenšoties gramatikas atzinējus pārliecināt, ka tie alojas, pat ar nekaunīga satura vēstuļu un kompromitēšanas mēģinājumu palīdzību... Nav mums instances, kas spētu piespiest latviešus atkal respektēt savas valodas gramatiku, bet nevienam nebūs arī iespējams piespiest laikrakstus atteikties no gramatikas noteikumiem!

Protams, latviešu valodas rakstībā ir savas īpatības, kas daudziem neliekas pareizas, arī sekojošā raksta autoram Dr. med. Jānim Karolam. Par šīm īpatībām var debatēt, kā to dara raksta autors, savus ieskatus loģiski argumentējot, bet debates tomēr nevar atcelt gramatikas likumus. Uz visiem autora argumentiem iespējams dot tikpat loģiskus pretargumentus. To bez grūtībām varētu izdarīt arī mūsu redakcija, tomēr ceram, ka šos pretargumentus sniegs kāds no mūsu valodniekiem kā lielāka autoritāte! Ir iespējams, ka laika plūdumā, ja Latvijas valsts neatkarība un reizē ar to valodas izkopšana nebūtu pārtraukta, viena otra šai rakstā minētā īpatība būtu mainīta, bet pašreiz mums jārespektē tā gramatika, kas oficiāli atzīta. Citas iespējas nav, jo nav mums svešumā nevienas autoritātes, kas varētu dot jaunus gramatikas likumus, bez tam svešuma latvieši tos tāpat nerespektētu, bet turpinātu katrs savas personīgas gramatikas „taisīšanu", sapulcēs tomēr ar pilnu muti runājot par latviešu valodas kopšanu svešumā un tīrības saglabāšanu...

PAGARINĀTA LUGU SACENSĪBA

Amerikas latviešu apvienības kultūras biroja rīkotā lugu sacensība, kuŗai darbu iesūtīšanas termiņš bija noteikts šāgada 1. augusts, pagarināta līdz šāgada 18. novembrim. Darbi iesūtāmi Rasmai Birzgalei-Vītolai — 161 Homer Street, Newton Centre, Mass, 021509, U.S.A.

Ja neatsāksim beidzot atkal respektēt gramatikas likumus, mūsu valodā pamazām radīsies chaoss. Arī okupētajā dzimtenē „kopj" latviešu valodu, to piesārņojot ar visādiem svešķermeņiem un neloģiskumu, kuŗus, piemēŗ, viens otrs svešuma latvietis pārņem un lieto kā svētu atklāsmi. Ja viss turpināsies līdzšinējā garā, pienāks brīdis, kad latvietis ar latvieti savā starpā vairs nevarēs sarunāties, jo katrs metos citu latviešu valodu, ja vien nevalodu par valodu šai gadījumā drīkst apzīmēt.

Dr. J. Karols nepretendē uz savu ieskatu atzīšanu, vienīgi domā, ka dažas mūsu valodas raksturības īpatības ir loģiski apiamas. Cerībā, ka mūsu valodnieki beidzot kļūs aktīvi un skartajos jautājumos izteiks savas domas presē, sniedzam Dr. J. Karola pārdomu rakstu ar piebildi, ka spējam viņa argumentāciju un ieskatus saprast, bet nespējam tiem piekrist, jo mums valodas jautājumos noteicēja bijusi, ir un paliks oficiālā latviešu valodas gramatika. **Redakcija**

I

Līdz neatkarīgās Latvijas tapšanai uzvārdus pa lielākai daļai rakstīja bez galotnes, jo tas bija tā pierasts un nemaz nelikās nepareizi, vai arī lietoja formu Apsīšu Jēkabs, Kronvaldu Atis u.t.t., tā apzīmējot un uzsverot, ka Jekabs pieder pie Apsīšu ģimenes. Latvijas valstī sāka uzvārdu gramatiski pareizu rakstību, kas bieži vien noveda līdz dīvainībām un aplamībām, kas bija nesaprotamas un viegli radīja pārpratumus. Valodnieki pārlieku aizrāvās gramatikas likumu ievērošanā un lietošanā. Tā rīkojoties, radās viens brālis — profesors Endzelīns, otrs brālis — Valmieras kooperātors Enzelipš un trešais brālis — lauksaimnieks Endzeliņš.

Vēl līdz mūsu pašreizējās trimdas sākumam nebija principiālas vienošanās, kā uzvārdus rakstīt: vai palikt pie senlatviešu-lietuviešu rakstības, vai arī iet pa slavu ceļu, sieviešu uzvārdus rakstot ar īpašu sieviešķārtas galotni. Ir liela starpība starp slavu un latviešu uzvārdiem, jo pirmie nav radušies un veidoti tādā pašā veidā kā latviešu ģimeņu vārdi. Latviešiem lielākā uzvārdu daļa ir lietas vārdi, arī kristībvārdi, retāk īpašības vārdi (Smalkais, Jaunais). Turpretim krievu uzvārdu liela daļa ir īpašības vārdi vai no kristībvārdiem veidoti uzvārdi (Petrov, Ivanov), tādēļ krievu uzvārdi viegli piemērojami sieviešķārtas apzīmēšanai.

Latviešu senais apzīmējums bija pēc māju nosaukumiem. Ja mājas saucās Sietiņi, tad to saimnieci sauca par Sietiņu Mariju, arī visi šīs mājas kalpi saucās pēc mājas nosaukuma, bet tautas mutē saimnieci apzīmēja par Sieteni jeb Sietiņieni. Tas bija laikā, kad latviešiem uzvārdu oficiāli nebija. Reizē ar likumīgu uzvārdu došanu radās arī problēma, kā tos pareizi rakstīt.

Lietuviešu valodā vēl līdz šim laikam ir trīs viena uzvārda rakstības, ja vīrs ir Purvinas, tad viņa sieva ir Purviene, bet meita Purvite. Sveštautietim, kas lasīs šādus trīs dažādus ierakstus padsēs, liksies, ka darīšana ar trim dažādu ģimeņu piederīgajiem. Tādēļ lietuvieši ārzemēs lieto tikai vīra uzvārda rakstību.

Lai latvieši reiz tiktu skaidrībā par uzvārdu rakstību, jānoskaidro, kas uzvārds ir pēc savas būtības. Pēc mana ieskata, uzvārds ir katras ģimenes vapenis — vienas ģimenes apzīmēšanai. Tādēļ tas nav jāpersonificē, nav jāpārvērš tādā kārtā, kādā vārds nav bijis, bet rakstāms vienādi sievietēm un vīriešiem. Ja, piemēram, uzvārds ir Vilks, tad tas paliek Vilks arī sieviešu kārtā; ja uzvārds ir Upe, tad arī vīriešu kārtā paliek Upe. Lai daži piemēri parāda, cik lielā neloģiskumā nonākam, rakstot atšķirīgi uzvārdus sieviešu un vīriešu kārtā: vīrs — Pērkons (nozīmē elektrības izlādēšanos negaisa laikā), sieva — Pērkone (nezāle, kas aug labībā); vīrs — Asaris (zivs), sieva — Asare vai Asara; vīrs — Sils (mežs), sieva — Sile (lopu barošanas trauks); vīrs — Eglis (no egles zariem darinātas ecēšas), sieva — Egle (koks, kas aug); vīrs — Gailis (putns), sieva — Gaile (nezināms monstrs); vīrs —Priedkalns (ar priedēm apaudzis kalns), sieva — Priedkalne (maza pakalne, kas apaugusi priedēm).

Jocīgi uzvārdi nav tikai latviešiem, bet arī citām tautām. Praulienes pagasta muižnieks, būdams ar itālisku humoru, sadevis saviem ļaudīm uzvārdus, kas reizēm ir ar krievu sakni, bet itālisku galotni, piemēram, Finarti, Buloti, Barloti. Vāciešiem ir uzvārdi Mannteufel, Katzenellenbogen, Hasenfuss u.t.t. Ja latvieši grib uzvārdā izteikto personificēt un pielāgot attiecīgajai personai, tad tās ir vergu laika atskaņas no uzvārdu „zēlīgās piešķiršanas caur barona lielkungu". Toreiz tiešām baroniem bija daudz humora, jo uzvārdu varēja pielāgot kaut vai kādam ķermeņa defektam, piemēram, Klibais, Negriblīze, Lielkāja u.t.t.

Gadsimtos daudz kas mainījies un vēl mainīsies. Latvieši, dzīvojot tuvā saskarē un jauktos ciemos ar līdziešiem, pārņēmuši latviešu valodā līdziešu, igauņu, somu un ungāru valodām raksturīgo uzsvaru uz pirmās zilbes un atmetuši mūsu seno brīvo uzsvaru, kas vēl saglabājies lietuviešu valodā. Latvietis saka „mūsu tēvija" (vārdā tēvija uzsvars uz pirmās zilbes), lietuvietis saka „tėvīne mūsu" (uzsvars uz otras zilbes). Mēs savā valodā esam pazaudējuši palīgdarbības vārdu „turēt" — vāciski „haben", lietuviski „turėt". Teikums „Man ir nauda" vecajā lietuviešu valodā būtu „Es turu naudu", tāpat kā lietuviski „Aš turu peningu".

(Turpinājums sekos)

Kultūras chronika

Bradfordā, Anglijā, uz 1 gada darbību atskatījās varjetē ansamblis Jautrais desmitnieks. Ansambli darbojas desmit personu Roberta Zuļģa vadībā, kuŗš veic arī konferansjē pienākumus. Jautrais desmitnieks ar saviem kabarē priekšnesumiem iecerējis viesoties arī Vācijā, rīkojot izrādes invalidu namā Bērzainē un citur.

ALAs kultūras biroja pārorganizēšanas un plānošanas sēdē 20. jūlijā Ņujorkā Dr. P. Norvilis ziņoja, ka šāgada Kultūras fonda rīkoto tēlotājmākslas un dailamatniecības izstādi Redingā apmeklējuši 10.950 interesentu, no tiem ap 1000 latviešu. Izstādes atkārtojumu Jonkeru bazmīcas zālē Ņujorkā savukārt apmeklējuši ap 470 latviešu un ap 10 amerikāņu. Sēdē izteica pateicību izstādes iekārtotājiem prof. A. Annusam un A. Krūkliņam, kā arī lielajam skaitam talcinieku un apmeklētāju. Sēdes dalībnieki — Dr. P. Norvilis, prof. A. Annus, doc. A. Šturms, J. Bičolis, J. Neimanis, A. Krūkliņš, J. Kļaviņš, A. Ritums un L. Rumaks — apstiprināja Kultūras fonda ierosinājumu izsniegt atzinības rakstus mākslinieķiem Voldemaram Avenam un Jānim Annusam par Redingas izstādē rādītajiem darbiem.

Kultūras birojā turpmāk būs 4 nozares: zinātņu, mākslas, visparējā un kultūras informācijas nozare. Tās savukārt sadalīsies sekcijās. Zinātņu nozarē darbosies tehnisko, dabas un humanitāro zinātņu sekcijas; pie mākslu nozares būs literātūras, tēlotājmākslas, dailamatniecības, mūzikas, teātŗa, tautas deju un baleta sekcija. Vispārējā nozarē darbosies biedrību un sarīkojumu sekcija, lektoru centrs, trimdas dzīves archīvs un latviešu iecelotāju vēstures daļa. Zinātņu nozarē darbosies arī 3 atsevišķas referentūras — grāmatniecības, bibliografijas un bibliotēku un preses. Pašreiz notiek sarunas ar kandidātiem nozaŗu, sekciju un referentūru vadībai.

Plašās pārrunas bija veltītas nākošā gada latviešu kultūras dienām ASV, sakarā ar Latvijas neatkarības pasludināšanas 50. gadadienu. Plaša izstāde un daudzi centrāli sarīkojumi plānoti vismaz 5 latviešu kolonijās — Ņujorkā, Čikagā, Detroitā, Klīvlendā un Vašingtonā.

Izstādes iecerētas šo pilsētu centru viesnīcās, bet koncerti u. c. sarīkojumi vietējā sabiedrībā populārās koncertū zālēs. Jau tagad zināms, ka Ņujorkā izstādes notiks Barbizona Plaza viesnīcā, kur jau bijušas daudzas latviešu izstādes un sarīkojumi, bet latviešu mūzikas reprezentācijas koncerts — Town Hall, kur notika 1958. gada dziesmu svētku jaundarbu koncerts, Ņujorkas kokļu ansambļa koncerts, kā arī pērnā gada Kultūras dienu koncerts, nemaz neruņājot par daudziem citiem latviešu koncertiem. Izstāde iezīmēsies ar savu plašumu un kvalitāti. Tajā būs 6 patstāvīgas nozares: tēlotājmākslas ar 30 pazīstamāko latviešu mākslinieku (mirušo un dzīvo) darbiem, dailamatniecības, grāmatu un preses, filateli-

Organizē plašu celojošu izstādi

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBAS KULTŪRAS BIROJA PĀRORGANIZĒŠANAS UN PLĀNOŠANAS SĒDE ŅUJORKĀ

jas un numizmatikas, attēlu un diagrammu nozare un mūzikālie sarīkojumi.

Izstādes un citu sarīkojumu rīkotājos aicinām lietpratēji, lai viss patiešām iznāktu reprezentātivi. Padomā arī informācijas brošūras un izstādes vadonis. Skate būs ceļojoša, un tās eksponātus pārvedīs uz pārējām četrām minētajām pilsētām. Izstādes budžets kalkulēts uz 14.000 dol. Iecerētais mērķis: a) modināt cittautiešos interesi par Latviju un latviešu tautas likteni; b) atgādināt, izcelt un parādīt neatkarīgās Latvijas un mūsu tautas sasniegumus it sevišķi latviešu jaunākajai paaudzei; c) stiprināt latviešu kopīgo gribu un apņemšanos atgūt Latvijas neatkarību.

Izstādi Ņujorkā atklās nāk. gada 27. janvārī vai 17. februārī. Pēc tam to pārceļs uz citiem latviešu centriem. Skate atspoguļos izcilākos Latvijas neatkarības laika un trimdas latviešu kultūras, saimnieciskos, politiskos un sociālos sasniegumus. Mākslas nozarē rādīs darbus, kas radīti kopš 1918. gada 18. novembŗa. Tautas mākslas un etnogrāfijas nodaļā savukārt rādīs raksturīgākos latviešu darinājumus — vairāku novadu tautas tērpus, audumus, rotas lietas, mūzikas instrumentus, darba rīkus u.c. Iespējams, ka varēs sagādāt arī senmantas un izrakumu priekšmetus. Grāmatu nozarē būs redzamas nozīmīgākās publikācijas — Bībeles tulkojumi, latvju dainas, vārdnīcas, enciklopēdijas, latvju raksti, dažādi kopoti raksti, angļu valodā publicētās grāmatas par Latviju un latviešiem, kā arī latviešu zinātnieku publikācijas svešvalodās. Tabulu, diagrammu, maketu un attēlu nodaļā paredzēts rādīt zīmīgāko par Latvijas valsti, zemi, vēsturi un latviešu sasniegumiem neatkarības laikā un tagad brīvajā pasaulē. Tā attēlošanai lietos fotografijas, diagrammas, diapozitīvus, tabulas. Filatelijas un numizmatikas nodaļā paredzēts izstādīt, kopā ar paskaidrojumiem, Latvijas laika pastmarkas un naudu. Mūzikas laukā atskaņos izmeklētu latviešu vokālo un instrumentālo mūziku, tautas dziesmas, kokļu mūziku u.c. Visu organizē īpaša ricības komiteja. Izstādes laikā paredzētas arī kultūras darbinieku konferences, dievkalpojumi, svinīgi akti un cita veida sarīkojumi.

Ņujorkas koncerta programmā paredzēts atskaņot J. Vītola „Variācijas", V. Dārziņa „Sonātu Nr. 2", T. Ķeniņa, A. Kalniņa u. c. latviešu komponistu darbus. Tos izpildīs labākie latviešu mākslinieki.

L. Rumaks

Pēteris Aigars

KURZEMES KARAVĪRS

Delnu virs uzacīm māmuļa liek,
Māsa ik nācējā veras:
Vai viņam soļu vairs nepietiek,
Ciemaļu neatceras?

Visas ābeles atpakaļ sauc,
Rožukrūms raisoties gaida;
Tizlie no taigām un tuksnešiem brauc,
Dzimtenes smiltis lai svaida.

Vienīgi Kurzemes karavīrs
Aizgājis — neatgriežas.
Vasaras negaisos mazgājies tīrs,
Bērzs tam pie pagalvja spiežas.

Viņam nav jāmostas dievainēs sērst,
Pulkstenis stundu kad sitis:
Pelēkā akmenī laukmalā vērsts —
Krustceļu sarga, kur krītis.

Neiespēja no Kurzemes šķirt
Karavīru pat nāve.
Kaut viņš aizgāja ugunī mirt,
Jāpaliek sargvietā stāvēt.

Tikai kad mākoņu karogi māj,
Birztalas ziemelis paisa,
Akmeni ceļmalā asaras klāj —
Raud viņš par draugiem, kas gaisa.

Piemin tos kaulus, kas nesatrūd,
Guldītus ledū kā zārkā;
Lūgšanu skaita tiem brāļiem, kas zūd,
Tidamies svešuma svārkā . . .

Delnu virs uzacīm māmuļa liek,
Māsai sen rožukrūms biris;
Vienas nāves tam nepietiek,
Kas savai tēvzemei mīris.

(41. turpinājums)

Aivara saruna ar direktoru beidzās ar to, ka direktors apsolīja mēģināt protestu atsaukt, bet Aivaram bija jāapsolās mēneša laikā vekseli izpirkt. Kad Aivars bija aizgājis, direktors pie sevis iesauca Rudolfu.

— Herr Eckert, — direktors domīgi raudzījās savā grāmatveža palīgā, — ar ko jūs izskaidrojat, ka Avota kungs nav saņēmis nevienas mūsu vēstules?

Rudolfs droši skatījās direktoram acīs.

— Viņam tika rakstīti parastie brīdinājumi. Man ir visas attiecīgās oglpapīra kopijas.

— Tā tā . . . Rakstīti. Un arī nosūtīti?

— Vai direktora kungs apšauba manus vārdus? — Rudolfs saslējās.

— Es nekā neapšaubu. Es tikai vaicāju. Bet man arī nav iemesla apšaubīt Avota kunga paskaidrojumus. Man šī lieta nepatīk.

Rudolfs vēlāk ilgi domāja, kāpēc direktors Aivaru izlaidis sveikā cauri, kamēr beidzot attapās: direktora dēls bija vācu korporācijas loceklis, bet apmēram pirms gada darbinieku starpā klīda runas, ka tam bijusi sadrieŝanās ar kādu latviešu studentu un sekojošajā rapieru menzūrā tas dabūjis kārtīgu pērienu. Varbūt šeit slēpās direktora piekāpības noslēpums? Varbūt pat Aivars bija minētais latvietis? Korporēļi . . . Kā taču Elizabete kādreiz teica? Vārna vārnai acīs neknābj . . . Pareizi! Un šeit nu bija skaidrākais pierādījums.

Tikpat neapmierināts bija arī Aivars. Tiešās briesmas pašreiz likās novērstas, bet viens mēnesis bija īss laiks. Un nebija šaubu, ka arī pārējie kreditori tagad būs kļuvuši uzmanīgi. Jāšaubās, ka tie viņam vairs tik viegli savu naudu uzticēs. Mazākais, ko tagad varēja sagaidīt — no viņa prasīs jaunus, drošākus galviniekus. Studentu un ierēdņu vietā vajadzēs sameklēt vīrus, kam kāds uzņēmums vai nekustams īpašums.

— Par ko tu skumsti? — Aivaram uz pleca uzgūlās smaga roka. Studenta cepurīti pakausī, plati smaidīdams tam blakus bija gadījies Brunis Leide. — Tik skaistā dienā dari, ko darīdams, bet nežēlojies par aizejošo jaunību.

Aivars ar varu aizdzina no sejas īgnumu.

— Skumt? Nē, brālīt! Bet tu nāc kā no debesīm: man jau sen slāpst, bet vienam negribējās. Lai laudis nesāktu domāt, ka esmu klusais dzērājs. Ieiesim Vērmanītī.

Vērmanītim sekoja Romnieks, no turienes — jau lielākā barā — dzīrotāji pārvietojās uz Baložu krogu, tad kādu laiku dzīvoja pa Bruņa Leides konventu, pēc tam brīdi iegriezās OUK klubā, bet tur tos drīz piespieda aiziet, jo ne Brunim, ne Aivaram kredīta vairs nedeva. Nakts atlikušo daļu viņi pavadīja Aivara konventa filistru istabā, kur lika iekurināt kamīnu un konjaka glāzēm rokās pārsprieda dzīves netaisnības. Turpat viņi arī kādas stundas mīkstajos krēslos nosnaudās, lai no rīta dotos uz dzelzceļa staciju iekost rītiņā. Ar pāris glāzēm alus un degvīna stiprinājušies, abi pārcēlās atpakaļ uz Mazo Vērmaņa dārzu, kur vakar bija sākuši.

— Tu redzi, — Brunis prātoja, — noziedznieks vienmēr atgriežas nozieguma vietā. Vai vakar, kad tikāmies, varējām iedomāties, ka jau pēc divdesmit četrām stundām atkal stāvēsim šai pašā vietā? Normālos apstākļos . . .

— Studenta dzīve nav normāli apstākļi, — Aivars pārtrauca. — Students stāv pāri normālajam.

— Kā tu zini, kas ir normāls? — Brunis iebāza mutē zuša gabaliņu, lai izgludinātu rīkli, pa kuŗu tikko bija aiztecējusi degvīna šalts.

— Normāls ir kredits, bet ja kredita vairs nav, tad dzīve kļūst nenormāla. Tad katra diena kļūst azarts, bet es neesmu azartists. Es nevaru paciest neziņu un šaubīšanos. Līdz šim man viss bija skaidrs: ja aptrūkst naudas — aizņemies. Kas būs tagad?

— Preci bagātu sievu. Tad tev visas bēdas un neziņa būs garām.

***

Uldis stāvēja Auziņa klīnikā pie loga un lūkojās tumsā. Ievainojums bija apdzijis, drīz viņu atlaidīs mājās. Šī bija jau ceturtā diena, kad neviens to nebija apmeklējis. Sākumā Brunis Leide bija nācis katru pievakari, bet tad pēkšņi viņa apciemojumi bija notrūkuši. Uz īsu brīdi pie viņa bija ieskrējuši Māris un Arveds, bet tad viņš bija palicis viens un dienas kāpa lēni kā arājs pret kalnu.

Sašautā kāja sūrstēja, un Uldis atgriezās atpakaļ gultā.

No vieglas snaudas viņu iztraucēja durvju viru iečīkstēšanās.

— Ilga! — Uldis uzrāvās pussēdus. — Kā tu te? . . . . Kas . . . . kas tev teica?

Ilgai rokās bija trīs tumši sarkanas, gaŗkātainas rozes.

— Mans varoni! — Ilga bija pārslīdējusi telpai un, rozes uz galdiņa blakus gultai nolikusi, noliecās un piespieda lūpas jaunekļa pierei. — Mans drošsirdi!

Ulža rokas līksmi apsviedās Ilgas pleciem, viņš atkrita gultā, pievilka meiteni sev klāt, un viņu lūpas satikās ilgā, kārā skūpstā.

Tikai lēni, negribot viņi viens no otra atraisījās — kā divu makšķeŗu auklas, kas zēniem sviedienā neviļus savijušās kopā. Ilgas pirksti pieskārās ievainojuma apsējam; rēta bija virspus ceļgala, un Uldis sāpīgi juta meitenes rokas glāstu.

— Sāp? — Ilga jautāja un cieši skatījās Uldim acīs. — Sāp ļoti?

Ulža ķermenis saspringa un notrīcēja, sirds sāka nežēlīgi, dobji sist.

— Sāp ļoti? — Ilga atkārtoja, un viņas acis ēnainās slimnīcas spuldzītes krēslainajā gaismā bija tumšas un dziļas kā aka vecītēja mājās zem lielās liepas. — Sāp ļoti?

Uldis izbijies pietrūkās sēdus. Ilga piespieda galvu viņa krūtīm, un cauri plānajam slimnīcas tērpam Uldis juta Ilgas seju un elpas siltumu. Viņš sakopoja gribu un mēģināja meiteni atstumt, bet rokās nebija spēka.

— Kāpēc . . . . kāpēc tu tā dari? — Uldis čukstēja, un balss viņam bija piesmakusi un sveša. — Kāpēc . . . . Vai tu nezini, cik tas man grūti? Katru mirkli kāds var ienākt . . .

— Kāds var ienākt? — Ilga neļāvās atbīdīties. — Par to tu rūpējies? Par to, ka kāds var pamanīt, ka tu mani mīli? Bet to taču tagad zina visa Rīga!

(Turpinājums sekos)

Tēviju un tautu mīlēt!

GADSKĀRTĒJIE BĒRNU SVĒTKI SV. ANDREJA DRAUDZES LAUKU ĪPAŠUMĀ SIDRABENĒ

Vairāk nekā 400 bērnu ar saviem vecākiem un viesiem pulcējās Sidrabenes brīvdabas baznīcā, lai ar māc. A. Čopa dievkalpojumu ievadītu gadskārtējos bērnu svētkus. Par spīti pēkšņi uznākošajam pērkona negaisam un lietus brāzmām, svētki, vēlāk atkal saulei mirdzot, tomēr izdevās teicami, un visa paredzētā programma varēja īstenoties negrozītā veidā.

Bērnu svētku atklāšanas uzrunā rakstniece Biruta Senkēviča izteica prieku redzēt, tik daudz bērnu un jauniešu, kas seko izvēlētajam Sidrabenes bērnu svētku vadmotīvam „Dižiem, brīviem, stipriem augt, tēviju un tautu mīlēt."

Tālākajā svētku norisē Sidrabenes vasaras nometnes dalībnieki demonstrēja labi sagatavotus priekšnesumus, no kuriem galvenais bija Ksenijas Rasas virsvadībā sagatavotie vingrojumi ar apmēram 120 dalībniekiem. Tāpat patīkami bija skatīt arī mazo bērnu vingrojumus R. Jūrmalas vadībā, tautas dejas N. Pulciņas vadībā un mūzikālos priekšnesumus. Mazo un lielo bērnu dziesmas vadīja māc. A. Čops, bet nometnē sastādīto orķestri diriģēja Valdis Pālens. Jauki skanēja arī meiteņu trio (Skaidrīte Leja, Dace Kārkliņa un Māra Ezerkalne) un seksteta dziesmas.

Svētku dalībnieku parādes gājienu vadīja zēnu nometnes vadītājs Uldis Kopštāls, piedaloties ap 200 dalībniekiem, kas E. Slaucītāja tauru orķestra pavadījumā apsoļoja ap Sidrabenes laukumu.

Dažādās vecuma grupās svētku dalībnieku veiklības un latvisko zināšanu pārbaudes risinājās 16 stendos, kuriem piemērotas dekorācijas bija gatavojis mākslinieks Jānis Zuntaks. Pārbaudījumus visos stendos kā pirmā paveica 13 gadu vecā Sandra Leimane, tad 8 gadus vecais Ivars Blūms un citi. Par „piedzīvojumiem" dažādajos stendos intervijas ar pārbaudījumu dalībniekiem sniedza svētku informācijas vadītājs Valdis Vāgners.

Mazkalibra šaušanas stendā bija vērojama sevišķa rosība, meitenēm sasniegumu ziņā krietni pārsniedzot zēnus. Vienīgi gados vecāko grupā Namejam Batrakam izdevās iegūt visus iespējamos 30 punktus, bet to pašu spēja arī viņa konkurente Ināra Griķe. 11 — 13 gadu veco grupā Ruta Krūmiņa ieguva 29 punktus, bet Indra Pīlāga 28. Tāpat 28 punktus ieguva arī Inese Lāma vecuma grupā līdz 10 gadiem.

Par tradiciju kā Sidrabenes, tā arī Saulaines bērnu svētkos jau kļuvusi spēkošanās volejbolā par ceļojošo balvu. Pēdējā spēlē pagājušajā gadā šo balvu ieguva Saulaines komanda, kura savu pārākumu it pārliecinoši apliecināja arī šogad. Ja pirmajā setā sidrabenieši vēl spēja panākts visumā izlīdzinātu spēli līdz vienādam 12 punktu rezultātam, zaudējot tikai beigu daļā ,tad otrā setā saulainiešu pārākums paudās daudz jūtamāk, beidzot spēli ar 15 — 12, 15 — 5 uzvaru. Tiesneša Ādolfa Avena nepamanītie dažu spēlētāju pārkāpumi rezultātu daudz grozīt nevarēja, tāpat arī Sidrabenes nometnes dalībnieku dažkārt pārāk skaļie uzmudinājuma saucieni. Saulaines vienībā spēlēja Andris Lakstīgala, Māris Siliņš, Gunars Gaiķis, Ludis Habs, Ruta Ezeriņa un Valda Siksna. Sidrabenieši spēles beigu daļā dažus spēlētājus nomainīja, tādēļ sastāvs bija kuplāks: Alvis Zujevs, Ivars Kopštāls, Normunds Goba, Andris Ciemgalis, Valdis Pālens, Atis Ozoliņš, Līgita Kalniņa, Ināra Griķe un Skaidrīte Leja.

Bērnu svētku atbalstam notika arī mantu loterija, kurai 4 tautiskus svečturus bija dāvinājis S. Černonoks, vāzi keramiķis Z. Jurševskis un tautisku spilvenu E. Kalna. Z. Jurševska dāvinātie keramikas izstrādājumi bija arī balvās pieaugušo šaušanas sacensību uzvarētājiem. Par skaistu saprašanās un draudzības garu liecināja 30 saulainiešu ierašanās Sidrabenes bērnu svētkos. Tie arī šogad, tāpat kā visus iepriekšējos gadus, sagādāja daudz prieka, pārsteigumu un arī balvas kā mazajiem, tā lielajiem dalībniekiem. Svētku nobeigumā bija tautas dejas un rotaļas.

R. N.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

Vadītājai bērnu vasaras nometnē jāprot ne tikai mācīt dziedāšanu, kārtību un citu nepieciešamo, bet jārūpējas arī par to, lai mazie acuraugi būtu labi paēduši. Uzņēmumā Sidrabenes bērnu dārza vadītāja Velga Līduma palīdz sagriezt cepto cāli mazajām nometņotājām (no kreisās) Astrīdei Kalnai, Teikai Zilānei, Dacei Veinbergai un Irisai Enkurei. Foto: J. Ligers

Pēc spēcīgās lietus gāzes jaunatnes un draudzības dienu nobeiguma dienā Garden City līcī peļķu dziļumu volejbola laukumā pārbauda tālās Sietlas viešņas Anita Krastiņa (pa kreisi) un Liene Elferte. Abas dejo Sietlas tautas kopā Trejdeksnis, dzied vietējā latviešu korī un bija dalībnieces nesen aizvadītajos dziesmu svētkos Sanfrancisko. Foto: J. Ligers

Būšanas un nebūšanas

Gadskārtējo jaunatnes un draudzības dienu, šogad pēc skaita jau četrpadsmito, ievadījums notika 21. jūlija vakarā Sv. Katrīnu Garden City līča parka sarīkojumu zālē, kuŗas dekorējums un sarīkojuma vispārēja norise bija nodota apkārtnes jauniešu ziņā un hamiltonieša Andra Kalupnieka vadībā. Sarīkojuma apmeklētāji, ieejot zālē, ar izbrīnu vēroja, ka sienas noklātas baltiem papīriem, kuri, kā noskaidrojās, domāti jaunu talantu atklāšanai. Tā arī notika. Jaunieši izmēģināja roku un rādīja savu prasmi zīmēšanā. Katrs varēja brīvā izvēlē zīmēt visu, ko vien vēlējās. Par „jaunumu" varētu saukt plaukstu nospiedumus uz sienām, jo visiem, kas ieradās zālē, savu piedalīšanos vakara norisē nācās apliecināt ar plaukstas iemērkšanu viegli nomazgājamā krāsā. Tā tīri dabīgi, ka vispirms nokrāsotās plaukstas izlietoja nospiedumu atstāšanai uz sienu papīra. Dažādo nospiedumu virknē savu „autogrammu" atstāja arī Čikagas Piecīšu vadītājs Alberts Legzdiņš un ansambļa dalībniece Janīna Ankipāne, kas abi bija piektdienas vakara viesu vidū. Par modernu deju mūziku gādāja Sv. Katrīnu skaņu meistari Imants Ķipis un Hermanis Šternbergs. Vakara dlībnieki, skaitā pāri 100, bija tikai tā īsti labi iejutušies, kad klāt bija pusnakts un laiks šķirties.

Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, šāgada draudzībai veltītais iepazīšanās vakars vai, kā programmā bija atzīmēts, „notikums" atzīstams par labi izdevušos. Vakara ideja bija — ar mūziku un dažādām nodarbībām ātri tuvināt jauniešus citu citam, lai draudzība nākošajās divās dienās jau būtu nodibināta un raisītos pārrunas un jaunas idejas jaunatnes kopīgā darba saskaņošanai nākotnē.

Otrā dienā Šeratona Broka viesnīcas zālē Niagarā jau pāris stundu pirms sarīkojuma sākuma apmeklētāji iepazinās ar latviešu daiļamatnieku stendu-tirdziņu, kuŗu, tāpat kā iepriekšējos gados, pārzināja Niagaras daiļamatniece Aida Pļavinska. Arī gleznotājas V. Vabales darbu skati, kas bija iekārtota pāris minūšu gājiena attālumā no sarīkojuma vietas, apmeklēja vairāk nekā 400 draudzības dienu viesu. Vaicājot viešņām no Sietlas, kas viņām vislabāk paticis daiļamatniecības izstādē, viņas sevišķi priecājās par tautiskajām lellēm, arī par zeltkaļa A. Gugāna darinātajām rotas lietām.

Paredzētajā laikā (Neticami! — Red.) sākās svētku oficiālā atklāšana ar māc. J. Prauliņa vadītu svētbrīdi. Jaunatnes un draudzības dienu rīcības komitejas pr-dis Valdemārs Strautnieks, sveicinot sarīkojuma viesus, novēlēja visiem gūt jaunu garīgu spēku un draudzības garā aizvadīt prieka un līksmes pilnas dienas latviskajā vidē. Pabeidzot uzrunu, viņš aicināja vienoties Latvijas tautas lūgšanā „Dievs, svētī Latviju!".

Svētku runu teica LNAK valdes jaunatnes nozares vadītājs Modris Zandbergs, pastāvošās asimilācijas briesmas un mūsu pašreizējās problēmas apzīmējot par „būšanām un nebūšanām". Humoristiskā runā, kuŗā tomēr bija daudz nopietnības, viņš pakavējās pie dažādām būšanām un nebūšanām latviešu svešuma dzīvē, kuŗas derētu katram rūpīgi pārdomāt, lai turpmāk nebūšanas kļūtu par būšanām. Par nebūšanu M. Zandbergs atzina to, ka Kanadas latviešu draudzēs 74% laulību ir starp jauktu tautību partneriem, kaut tieši jaunatnes un draudzības dienas ir pats efektīvākais „precību sludinājums". Bet nebūšana ir arī tā, ja šīs dienas spēj nodibināt tikai vienas laulības starp latviešu partneriem, jo tādā gadījumā izputēs žurnāls „Mazputniņš". Lai kā, bet M. Zandberga runa katrā ziņā atzīstama par būšanu, un viņa humora garā izteiktās nopietnības būtu iegaumējamas.

Čikagas Piecīšu sniegums šoreiz likās raitāks un viengabalaināks nekā nesen Toronto redzētais un dzirdētais. Daudzās izrādēs un turnejās rūdītos Piecīšus nespēja „no sliedēm izsist" pat tas, ka divreiz skatuve iegrima tumsā, jo viesnīcas elektriskie slēdži „neturēja" visu elektrisko aparātūru un iekārtu slodzi. Tā radās divi neparedzēti 10 minūšu pārtraukumi, kuŗus Piecīši aizpildīja, pastāstot jautrus atgadījumus vai aicinot uz kopīgu dziesmu. Rezultātā izrāde ievilkās stundu ilgāk nekā paredzēts, bet jaunieši, kas vienmēr tik nepacietīgi gaida dejošanas sākumu, šoreiz par to nemaz neuztraucās. Šādās reizēs parastās pukošanās vietā varēja dzirdēt: „Mēs taču braucām šurp, lai dzirdētu Piecīšus!"

Dejošana tomēr apliecināja savu lielāko pievilkšanas spēku: priekšnesumu laikā zālē bija ap 500 klausītāju, bet vēlāk, kad telpā mutuļoja deju mūzika, varēja saskaitīt ap 600 jautru sarīkojuma dalībnieku. Vērtīgus laimestus draudzības dienu loterijai bija dāvinājuši Niagaras tautieši.

Trešās dienas programma risinājās turpat, kur iepriekšējos gados — Garden City līcī, Ontario ezera krastā pie Sv. Katrīnām. Jau paagrā rīta stundā 8 vīriešu volejbola vienības un divas sieviešu komandas cīnījās par ceļojošajām draudzības dienu balvām, šo gadskārtējo turnīru vadot hamiltonietim R. Bultem. Pēc 6 gadu valdīšanas un ceļojošās balvas izcīnīšanas šoreiz daudzkārtējai Kanadas latviešu meistarvienībai Hamiltonas Spartai nācās liekties Kolumbusas volejbolistu priekšā, kas finālspēlē guva 15—10, 15—4 uzvaru. Vai tas notika tikai tādēļ, ka hamiltoniešu „dzelzs vīri" M. Žulps un A. Richters tai pašā laikā atradās Vinipegā, kur iedalīti Kanadas reprezentantos Panamerikas spēlēs? To grūti pateikt, jo Kolumbusas komplektējums demonstrēja patiesas vienības, ne atsevišķu teicamu spēlētāju sniegumu. Un ja atceramies, ka kolumbusieši pārsteigumus sagādājuši arī ASV latviešu meistarsacīkstēs, tad gribētos teikt, ka viņu radītie pārsteigumi nekādi pārsteigumi vairs nav, bet godam pelnīti panākumi. Kolumbusai uzvaru panāca J. Dambrāns, J. Daiga, M. Zemzars, P. Raudseps, J. Dzelzītis, O. Bērziņš, K. Augenbergs un P. Jurjāns. Trešā vietā ierindojās Sirakūzu vienība.

Mazāk veiksmīgas izrādījās Kolumbusas daiļavas, kuŗas nespēja atkārtot savu puišu panākumu, zaudējot Toronto LSK sešniekam. Torontiešu komplektējumā spēlēja V. Viškere, V. Ādmine, Z. Endzeliņa, I. Dobele, M. Grebže, V. Zuntaka un kā papildinājums hamiltoniete L. Morusa. Varbūt še interesanti piebilst, ka Māra Grebže tikai pirms 8 mēnešiem ieradās no Latvijas un apmetās uz dzīvi Kanadā.

Kanadas meistars svara celšanā Alfreds Kārkliņš ar dēliem Māri un Imantu demonstrēja olimpiskās trīscīņas celšanas paņēmienus — spiešanu, raušanu un grūšanu, tāpat ķermeņa muskulātūras attīstības vingrinājumus, kuŗi nepieciešami visiem, kas vēlas daiļā dzimuma priekšā paspīdēt ar skaistu, muskuļainu un iztrenētu augumu.

Tradicionālajā virves vilkšanas sacensībā starp Kanadas un ASV latviešu spēka vīriem uzvarēja „kanadieši" — A. Pīlādzis, A. Kārkliņš, R. Kalniņš, J. Pļavinskis, V. Brants un G. Spona.

Sv. Katrīnu skolas audzēkņi skolotāja H. Šternberga vadībā sniedza tautas deju, dziesmu un kokles priekšnesumus. Ugunskura programma organizētā veidā, daudziem par nožēlu, izpalika; jādomā — piemērota programmas vadītāja trūkuma dēļ. Šim „amatam" iecerētais iebraucējs no Vācijas Brunis Rubess jau ap pusdienas laiku bija devies atcelā uz Eiropu.

L. J.

PAZIŅOJUMS

Kanadas vajadzībām un apstākļiem pārstrādātā brošūra „The Baltic States, A Case Study of Modern - Day Colonialism in Europe" pieprasāma vienīgi Kanadas DV valdes sekretāram K. Benconam — 223 High Park Ave., Toronto 9, Ont., Canada.

Cels latviešu darba labo slavu

LATVIEŠU TECHNISKO ZINĀTŅU DARBINIEKI ATKAL PULCĒSIES MONTREALĀ

Laikā no 4.—7. augustam Makgilla universitātē Montrealā notiks 2. latviešu technisko zinātņu darbinieku kongress, kuŗā pulcēsies inženieri, architekti, agronomi, mežkopji, biologi, ķīmiķi, matemātiķi, fiziķi un citu technisko zinātņu darbinieki. Šī kongresa izraudzītais motto ir „Celsim latviešu darba labo slavu!", bet galvenais nolūks — parādīt latviešu piedalīšanos modernajās zinātnēs un technoloģijā. Kongresa rīcības komiteja, kuŗu vada būvinž. A. Palejs, uzskata par svarīgu pienākumu apzināt un iesaistīt kongresa darbā it sevišķi jaunās paaudzes technisko darbiniekus, kas pa lielākai daļai izglītību ieguvuši ārpus Latvijas. Komiteja izsūtījusi vairāk nekā 2000 aicinājumu piedalīties kongresā.

Latviešu techniskie darbinieki vienreiz Montrealā jau pulcējušies — pirmajā Latviešu inženieru apvienības ārzemēs kongresā 1955. gada 15. oktobrī, kuŗā piedalījās 55 dalībnieki. Pēc tam LIAA rīkojusi kongresus ik pa 2—3 gadiem ASV un Kanadā. Ar laiku radās doma šo kongresu apjomu palielināt, bez inženieriem pulcinot arī citu technisko nozaŗu zinātniekus un mācībspēkus, lai kopīgi paustu latviešu sasniegumus zinātnēs un technoloģijā. Tā radās pirmais technisko zinātņu darbinieku kongress Ņujorkā 1965. gadā, kad tur notika pasaules izstāde. Šai kongresā ieradās jau vairāk nekā 100 dalībnieku.

Jau 4. augusta priekšpusdienā atklās technisko darbu skati, kas būs atvērta visu kongresa laiku. Tajā būs redzams latviešu technisko darbinieku grāmatas, publikācijas, plāni, zīmējumi, modeļi un aparāti. Arī tie, kas paši nevar kongresā ierasties, lūgti izstādei piemērotus eksponātus iesūtīt G. Jakobsonam, 785 Plymouth Ave., Montreal, Que., Canada.

Kongresa darba sesija notiks 5. un 6. augustā. Paredzētas 4 referātu sesijas un 4 paneļdiskusijas, kuŗu temati atspoguļos jaunākos sasniegumus pēdējo 10 gadu laikā.

Tūlīt pēc kongresa atklāšanas akta 5. augusta rītā notiks pirmās paneļdiskusijas būvinž. N. Zoldnera vadībā par pasaules izstādes tapšanu Montrealā ar īsu filmu demonstrējumiem. Panelī piedalīsies inž. A. Jekste, arch. G. Korulis un būvinž. J. Palieps, kas veikuši atbildīgus uzdevumus izstādes radīšanā. Plkst. 2 pēcpusdienā notiks divas referātu paralēlsesijas. Inženierzinātņu sesijā referēs lidmašīnu konstruktors K. Irbītis no Montrealas, būvinž. E. Lūss no Kanzassitijas, inž. A. Rīteris no Milvokiem

(Nobeigums 5. lpp.)

Zelta zirdziņš un 1000 dolaru

Smēķētāju tūkstoši Ziemeļamerikā pazīst elegantu cigarešu iesaiņojumu: melnu kārbiņu ar divām pelēkām svītrām un mazu zelta zirga galvu. Viegli, graciozā rokrakstā uz kārbiņas nosaukums — „Peter Jackson", tas ir vārds un uzvārds, firmas marka. Angļiem ir daudz Džeksonu, tāpat kā latviešiem Jēkabsonu, Jansonu, Martinsonu un vēl citu „sonu".

Aprakstāmais notikums saistās ar cigaretēm „Peter Jackson" un kādu latvieti, kuŗa uzvārds arī beidzas ar „sons". Abus „sonus" neparasts gadījums savedis kopā. Viens „sons" palicis eleganti sēžam uz cigarešu kārbiņas kā firmas nosaukums, otrs dzīvo, strādā, pūlās, audzina bērnus un staigā pa Toronto ielām.

Strādīgais un rūpju pilnais „sons" ir tikko aizpircis māju. Viņš tikai pirms gada iecelojis Kanadā no Anglijas. Nekādi neveicās pa īres dzīvokļiem. Puika kustīgs — pa durvīm iekšā un ārā, pa kāpnēm augšā un lejā; meitene tikai četrus gadus veca, meklē zālāju un smiltis, kādu pienenes ziedu.. Abas ar vecmāmiņu pa durvīm iekšā un ārā, pa kāpnēm augšā un lejā... Vecmāmiņai arī vajadzēja vairāk miera. Un tā „sons" aizpirka māju. Viņu tagad jau veselu mēnesi māc visu māju aizpircēju pirmās rūpes un vajadzības.

Kādu nakti „sons" strādāja nakts maiņā. Darba pārtraukuma brīdī viņš iegāja tukšajā, naksnīgajā darba vietas ēdnīcā. Tur kaktā cigarešu automātā aiz stikla gaidīja „Peter Jackson" kārbiņa ar zeltīto zirga galvu. „Sons" iemeta automātā naudu, piespieda pogu un tad turēja rokā melno kārbiņu. Zirga galviņa priecīgi vērās „sonā". Kumelēns. Tikpat jestrs un možs kā „sona" dēlēns. Tas, droši vien, vakarā izmēģinājis tēva aizpirktās mājas žoga izturību. Kas nekait kāpaļāt pa sētām tādam puikam! Kas nekait tādam zelta kumeļam priecīgi sēdēt uz cigarešu kārbiņas!

„Sons" pārvilka ar pirkstiem pār zirga galvas attēlu un atvēra kārbiņu. Tajā bija ielocīts kāds neparasts, aprakstīts papīrs: „Peter Jackson firma izsniedz savam patērētājam 1000 dol. prēmiju." — Gadījums ir viens starp daudziem tūkstošiem. Nevar būt! Bet prēmijas zīmē viss melns uz balta...

Jāzvana sievai. Vai celt viņu no pirmā miega ar tālruņa zvanu? Nekas. Par ko šī precējās? Tad jādalās priekos un bēdās ar pielaulāto.

Pēc mirkļa viņš dzird sievas balsi tālrunī: „Vai, cik labi! Bet tu labāk nāc tūlīt mājās, ka kaut ko priekā nopietnā un atbildīgā darbā nesajauc..." Viņš paklausa sievai un dodas mājup ar „Peter Jackson" zīmi rokā.

Laimesta ieguvējs ir latvietis Valdis Mārtinsons, kopš viena gada Toronto iemītnieks. E. K.

Kļūdu labojumi

Kanadas DV zemes valde lūgusi mūsu redakciju labot divas faktu kļūdas, kuŗas lasāmas mūsu laikraksta līdzstrādnieka sniegtajā Kanadas DV valdes sēdes atreferējumā mūsu laikraksta iepriekšējā numurā:

Sakarā ar saņemtajām neapmierinātības vēstulēm par to, ka BTFK latviešu delegācijas vadītājs un LNAK valdes vicepriekšsēdis latviešus, kas piedalās demonstrācijās, apvainojošā veidā apvainojis par profesionāliem demonstrētājiem, Kanadas DV valde nolēma lūgt LNAK valdi rūpēties, lai tās darbinieki šādus izteicienus vairs nelietotu, nevis „lūgt LNAK valdi šādus izteicienus vairs nelietot", kā rakstīts sēdes atreferējumā.

Otra faktu kļūda minētajā atreferējumā attiecas uz DV Toronto nodaļas pirkšanai izraudzīto namu. Par pirkšanai piemērotāko nav atzīta Toronto Curling kluba ēka, kā minēts atreferējumā, bet gan nams blakus šai ēkai (125 Broadview Ave).

DV Toronto nodaļas informātors mūsu redakcijai sniedzis aplamu informāciju par nodaļas biedru ārkārtas sanāksmi. Tā nenotiks Latviešu namā, bet gan 8. augustā plkst. 7.30 vakarā pirkšanai izraudzītajā namā 125 Broadview Ave, lai katrs sanāksmes dalībnieks varētu apskatīt iegādei izvēlēto ēku, pirms balso par tās pirkšanu vai ne.

Sveicam

ELMĀRU ŠĶOBI

50 gadu mūža jubilejā!

DV Toronto saime

Atskatoties jāpas

BATUN DARBVEDES DAGMARAS VAL... RAKSTS PAR T. S. „GOLDFINGERA...

II

Prāv. Trepša sastādīja vēstuli reizē ar situācijas izskaidrojumu un proponēto uzsaukumu izsūtīšanu mums zināmiem baltiešiem (visi materiāli bija tulkoti arī lietuviski un igauniski). Šim nolūkam lietotās adresesieguvām no dažādiem avotiem — bankas kalendāriem, dažādu biedrību, kongresu, sanāksmju un baļļu sarakstiem, personīgām adrešu grāmatiņām u. t. t. Tādēļ diezgan vēstuļu, it sevišķi igauņu un lietuviešu, kuŗu adreses vienkārši rakstījām pēc kārtas, nāca atpakaļ ar piezīmi, ka adresāts tur nedzīvo. Arī daža laba latviešu sabiedriska darbinieka adresi izdevās sadzīt tikai pēc ilgas meklēšanas un zvanīšanās. Darba steigā arī notika, ka aizrakstījām kādiem jau viņsaulē esošiem... Pazīstamajam Argentīnas latviešu sabiedriskajam darbiniekam V. Gustam pirmo vēstuli aizsūtījām lietuviešu valodā, jo viņa adresi dabūjām no draugu lietuviešu saraksta... Par V. Bastjāni uzzinājām vienīgi tikdaudz, ka viņš dzīvo Bostonā — „tai pašā mājā, kur Dreimaņi". Taču izrādījās, ka Bostonā dzīvo vairāki Dreimaņi... Prof. R. Markus atkal kaut kā bija saņēmis divas vēstules. Uz pirmo savlaicīgi un apstiprinoši atbildējis, pēc otras saņemšanas divas dienas vēlāk viņš rakstīja: „Pateicos par izsmeļošo informāciju Baltijas valstu zelta lietā. Es jau Jums rakstīju, ka pievienojos protestam pret Anglijas izrīcību..."

Tā šai „pirmajā gājienā" aizsūtījām 1492 vēstules lietuviešiem, 1297 igauņiem un 730 latviešiem, kopā 3519. Ja tagad paskatās uz mūsu to dienu darba sadalījuma plānā, tad redzams, ka bez šī darba līdztekus risinājušies sarakste, tulkošana, ziņu biļetena sastādīšana, adrešu gādāšana, sēdes, sēžu protokoli un — pirmā gadskārtējā BATUN kongresa rīkošana un materiālu sagatavošana. Tad, varbūt, var arī saprast, kādēļ strādājām 7 dienas nedēļā, caurmērā 16 stundu dienā. Par laimi, ļaudis bija ļoti atsaucīgi. Neņemos spriest par lietuviešu un igauņu sabiedrību, bet latvieši tiešām atsaucās „no sienas līdz sienai", no visādām zemēm, dažāda vecuma, kārtas, materiālā un izglītības stāvokļa. Ļoti iepriecināja Daugavas Vanagu tūlītējā un globālā apmēra atsaucība, tāpat arī gandrīz visu mūsu ievērojamāko politisko un sabiedrisko personību atbalsts. Lielu sajūsmu mums, vecajiem „Maestro"-maņiem, sagādāja tāda parasti nomaļus stāvoša vīra kā Anšlava Eglīša atsaukšanās. Atmiņā aizķērusies arī Elmāra Šķobes ģimenes lakoniskā telegramma no Toronto: „God bless Latvia. God save the Queen." Bez jau agrāk presē publicētajiem atbalstītājiem vēl jāmin literāts Gunārs Irbe Zviedrijā un DV ziemeļrietumu apvienība ar priekšnieku J. Endziņu. Visas akcijas laikā iepriekš tālredzīgi sagatavotajos aktu vākos ar apzīmējumu „Noraida" dabūjām ielikt tikai vienu vēstuli. Tā bija no Latviešu nacionālās apvienības Kanadā valdes pr-ža Jāņa Niedras.

Tūlīt pēc protesta publicēšanas presē sākām rakstīt paraugvēstules un tās lielākā skaitā piesūtīt dažādām pilsētām, kurās attiecīgajā nedēļas nogalē paredzēts kāds lielāks sarīkojums. Šādā veidā diezgan nejauki vajājām „Jolantu Durbi" tās turnejā. Ļaudis sāka iesūtīt ziedojumus, prasīt papildinformāciju, dot padomus, pieteikt Committee for International Justice nodibināšanos viņu pilsētā, prasīt, ar kādiem cilvēkiem no pārējām baltiešu tautībām savā pilsētā lai sadarbojas u. t. t. Tas viss prasīja daudz privātu vēstuļu rakstīšanu. Atbildes pienāca visās trīs baltiešu valodās, bet birojā parasti strādāja tikai latviešu valodas zinātāji. Igauņu vēstules katru rītu, kā nu pratu, telefoniski nolasīju priekšā Heino Ainso, kuŗa ģimene vēlāk žēlojās, ka viņš sācis runāt igauniski ar dīvainu latviešu akcentu... Lai uzzinātu, kas rakstīts lietuviešu vēstulēs, palīgā saucām Dāliju Bulgāri, kuŗa sākumā katru vēs-

tuli glīti pārt...
lāk sāka dot ...
jumus, bet be...
dzītēs sakārt...
kcniskiem ...
ram, „Parast...
viens nekā ...
raugvēstules"...

Otra masve...
raugvēstuļu ...
bijām savāku...
adreses un v...
tiešu vārdus;...
līdzību ievest...
visā lielajā r...
rā bija radu...
ne vienmēr ...
maz divās ...
Committees ...
Justice, citur...
devās ļaudis ...
ram, Vašingt...
sies tīri laba...
latvieši viņus...
beigās tomēr ...
rā gan jāsaka...
tautību koo...
dzās zemēs u...
saulē nav tie...
tomēr darba...
būs puses: p...
tivākie bija ...
tādi bija liet...
nā (Dienv...
Toronto den...
izdevās galv...
Karuka picli...
demonstrant...
ja latvieši; ...
un Miami sa...
rādījās lietu...
dželosā, San...
furtē (Vācijā...
latvieši. Attie...
notikušajām ...
grūti spriest...
kie, jo kā S...
uz ārieni rā...
fronti. Nujor...
tivākie bija ...
bet Edmonto...
un lietuvieši...
ainā bija p...
svars. Jo se...
kādu šis ak...
tu, par ko p...
ja un pried...
vai atjaunoj...
pilsētas balt...
māc. J. A. ...
Brazilijā, ra...
ierosinājums...
pret Viņas ...
kuŗa mūs a...
gu pagriezie...
darbībā, Mē...
dzām lūgum...
niecības un ...
dot atpakaļ...
bas. Vēl ga...
ceram, ka v...
vēros."

Sākām gu...
Sasaucām ...
un īpašas pl...
vairāk nekā ...
varēja izd...
kā J. Gaigu...
sniegtos, ku...
vārds „Tev neb...
un Ko(sīgin...
tiešu zelta!"...
jāuztur brit...
ma?", tāpat ...
mīgais, bet ...
„Paund four...
nāca Uldis ...
karātavu hu...
tiem sauklie...
riem dažus ...
bija pat at...
„John Bull, ...
Kosygin, sta...
Ulža Gravas ...
lis vēlāk p...
laikrakstā „T...
trekniem pu...
is the Krem...
Bank of Eng...
cais Ansis sa...
populāro sa...
tic Gold Robb...
cis, ka tieši ...
baltiešu dem...
bija piedzīv...
laupīšanas g...
tra atbildīga...
Goldfinger ...
pavisam 27 ...
šķiedām vēl...
un pūļu, lai ...
kā, kuŗu va...
naudas, tā a...
ziņā. Plakāt...
tījām uz vis...
domājām, ka...
tiks. Angļu ...
tījām arī sa...
kuŗas dalīt ...

Turpin...

BĒRNU SVĒTKI Saulainē sāksies ar ugunskuru sestdienas, 5. augusta, vakarā. Svētdien plkst. 11 rītā dievkalpojums, pēc tam svētku atklāšana un nodarbības stendos. Pirmdien svētku turpinājums ar sporta spēlēm un sacīkstēm.

Visus laipni ielūdz SAULAINES PĀRVALDE

ebūšanas

, lai tas, ka divreiz skatuve iegrima tumsā, jo viesnīcas elektriskie die- slēdži „neturēja" visu elektrisko rai- aparātūru un iekārtu slodzi. Tā dejās radās divi neparedzēti 10 minū- kaņo- šu pārtraukumi, kuŗus Piecīši aizpildīja, pastāstot jautrus at- broka gadījumus vai aicinot uz kopīgu pāris dziesmu. Rezultātā izrāde ievil- sāku- kās stundu ilgāk nekā paredzēts, lat bet jaunieši, kas vienmēr tik ne- u-tir- pacietīgi gaida dejošanas sāku- ekšē- mu, šoreiz par to nemaz neuz- garas traucās. Sādās reizēs parastās nska. pukošanās vietā varēja dzirdēt: arbu „Mēs taču braucām šurp, lai pāris dzirdētu Piecīšus!" o sa- Dejošana tomēr apliecināja vai- savu lielāko pievilkšanas spēku: dienu priekšnesumu laikā zālē bija ap Siet- 500 klausītāju, bet vēlāk, kad aticis telpā mutuļoja deju mūzika, va- viņas rējā saskaitīt ap 600 jautru sarī- iska- kojuma dalībnieku. Vērtīgus lai- a A. mestus draudzības dienu loteri- lie- jai bija dāvinājuši Niagaras tau- tieši.

ami! (Trešās dienas programma) risi- ciālā nājās turpat, kur iepriekšējos ga- a va- dos — Garden City līci, Ontario un ezera krastā pie Sv. Katrīnām. mite- Jau paagrā rīta stundā 8 vīriešu raut- volejbola vienības un divas sie- vie- viešu komandas cīnījās par ceļo- unu jošajām draudzības dienu bal- ga- vām, šo gadskārtējo turnīru va- pil- dot hamiltoniešu R. Bultem. Pa- Pēc 6 gadu valdīšanas un ceļojo- vie- šās balvas izcīnīšanas šoreiz sanā daudzkārtējai Kanadas latviešu meistarvienībai Hamiltonas Spar- val- tai nācās liekties Kolumbusas tājs volejbolistu priekšā, kas final- ošās, spēlē guva 15—10, 15—4 uzvaru. ūsu Vai tas notika tikai tādēļ, ka ējot hamiltoniešu „dzelzs vīri" M. im", Žulps un A. Richters tai pašā mēr laikā atradās Vinipegā, kur ie- pa- dalīti Kanadas reprezentantos ām Panamerikas spēlēs? To grūti pa- uma teikt, jo Kolumbusas komplek- rū- tējums demonstrēja patiesas vie- ne- nības, ne atsevišķu teicamu spē- Par lētāju sniegumu. Un ja atce- ina ramies, ka kolumbusiešī pārsteigu- bēs mus sagādājuši arī ASV latviešu au- meistarsacīkstēs, tad gribētos jau- teikt, ka viņu raditie pārsteigu- ir mi nekādi pārsteigumi vairs nav, udi- bet godam pelnīti panākumi. Ko- tā, lumbusiai uzvaru panāca J. Dam- kai brāns, J. Daiga, M. Zemzars, F. šeu Raudseps, J. Dzelzītis, O. Bēr- s iz- ziņš, K. Augenbergs un P. Jur- Lai jāns. Trešā vietā ieridojās Sira- kat- kūzu vienība. un no- Mazāk veiksmīgas izrādījās Kolumbusas daiļavas, kuŗas ne- šo- spēja atkārtot savu puišu pana- lai- kumu, zaudējot Toronto LSK dzē- sešniekam. Torontiešu komplek- zrā- tējumā spēlēja V. Viškere, V. šus Ādmine, Z. Endzeliņa, I. Dobele, pat M. Grebže, V. Zuntaka un kā papildinājums hamiltoniete L. Morusa. Varbūt še interesanti piebilst, ka Māra Grebže tikai pirms 8 mēnešiem ieradās no Latvijas un apmetās uz dzīvi Kanadā.

Kanadas meistars svara celšanā Alfreds Kārkliņš ar dēliem Māri un Imantu demonstrēja olimpiskās trīscīņas celšanas pa- ņēmienus — spiešanu, raušanu un grūšanu, tāpat ķermeņa mus- kulatūras attīstības vingrinājumus, kuŗi nepieciešami visiem, kas vēlas daiļā dzimuma priekšā paspīdēt ar skaistu, muskulainu un iztrenētu augumu.

Tradicionālajā virves vilkšanas sacensībā starp Kanadas un ASV latviešu spēka vīriem uzvarēja „kanadieši" — A. Pīlādzis, A. Kārkliņš, R. Kalniņš, J. Pļavinskis, V. Brants un G. Spona.

Sv. Katrīnu skolas audzēkņi skolotāja H. Šternberga vadībā sniedza tautas deju, dziesmu un kokles priekšnesumus. Ugunskura programma organizētā veidā, daudziem par nožēlu, izpalika; jādomā — piemērota programmas vadītāja trūkuma dēļ. Šim „amatam" iecerētais iebraucējs no Vācijas Brunis Rubess jau ap pusdienas laiku bija devies atceļā uz Eiropu. L. J.

PAZIŅOJUMS

Kanadas vajadzībām un apstākļiem pārstrādātā brošūra „The Baltic States, A Case Study of Modern - Day Colonialism in Europe" pieprasāma vienīgi Kanadas DV valdes sekretāram K. Benconam — 223 High Park Ave., Toronto 9, Ont., Canada.

kst. 11 rītā dievkalpojums, tku turpinājums ar sporta SAULAINES PĀRVALDE

Atskatoties jāpasmaida

BATUN DARBVEDES DAGMARAS VALLENAS ATSKATA RAKSTS PAR T. S. „GOLDFINGERA AKCIJU"

II

Prāv, Treņša sastādīja vēstuli reizē ar situācijas izskaidrojumu un proponēto uzsaukumu izsūtīšanu mums zināmiem baltiešiem (visi materiāli bija tulkoti arī lietuviski un igauniski). Šim nolūkam lietotās adreses ieguvām no dažādiem avotiem — bankas kalendāriem, dažādu biedrību, kongresu, sanāksmju un balļu sarakstiem, personīgām adrešu grāmatiņām u. t. t. Tādēļ diezgan vēstuļu, it sevišķi igauņu un lietuviešu, kuŗu adreses vienkārši rakstījām pēc kārtas, nāca atpakaļ ar piezīmi, ka adresāts tur nedzīvo. Arī daža laba latviešu sabiedriska darbinieka adresi izdevās sadzīt tikai pēc ilgas meklēšanas un zvanīšanās. Darba steigā arī notika, ka aizrakstījām kādiem jau vinsaulē esošiem... Pazīstamajam Argentīnas latviešu sabiedriskajam darbiniekam V. Gustam pirmo vēstuli aizsūtījām lietuviešu valodā, jo viņa adresi dabūjām no draugu lietuviešu saraksta... Par V. Bastjāni uzzinājām vienīgi tikdaudz, ka viņš dzīvo Bostonā — „tai pašā mājā, kur Dreimaņi". Taču izrādījās, ka Bostonā dzīvo vairāki Dreimaņi... Prof. R. Markus atkal kaut kā bija saņēmis divas vēstules. Uz pirmo savļaicīgi un apspriņoši atbildējis, pēc otras saņemšanas divas dienas vēlāk viņš rakstīja: „Pateicos par izsmeļošo informāciju Baltijas valstu zelta lietā. Es jau Jums rakstīju, ka pievienojos protestam pret Anglijas izrīcību..."

Tā šai „pirmajā gājienā" aizsūtījām 1492 vēstules lietuviešiem, 1297 igauņiem un 730 latviešiem, kopā 3519. Ja tagad paskatās uz mūsu to dienu darba sadalījuma plānā, tad redzams, ka bez šī darba līdztekus risinājusies sarakste, tulkošana, ziņu biletena sastādīšana, adrešu grāmatiņām u. t. t. Tādēļ diezgan vēstuļu, it sevišķi igauņu un lietuviešu, kuŗu adreses vienkārši rakstījām pēc kārtas, nāca atpakaļ ar piezīmi, ka adresāts tur nedzīvo. Arī daža laba latviešu sabiedriska darbinieka adresi izdevās sadzīt tikai pēc ilgas meklēšanas un zvanīšanās. Darba steigā arī notika, ka aizrakstījām kādiem jau vinsaulē esošiem... Pazīstamajam Argentīnas latviešu sabiedriskajam darbiniekam V. Gustam pirmo vēstuli aizsūtījām lietuviešu valodā, jo viņa adresi dabūjām no draugu lietuviešu saraksta... Par V. Bastjāni uzzinājām vienīgi tikdaudz, ka viņš dzīvo Bostonā — „tai pašā mājā, kur Dreimaņi". Taču izrādījās, ka Bostonā dzīvo vairāki Dreimaņi... Prof. R. Markus atkal kaut kā bija saņēmis divas vēstules. Uz pirmo savļaicīgi un apspriņoši atbildējis, pēc otras saņemšanas divas dienas vēlāk viņš rakstīja: „Pateicos par izsmeļošo informāciju Baltijas valstu zelta lietā. Es jau Jums rakstīju, ka pievienojos protestam pret Anglijas izrīcību..."

Otra masveida „tūre" bija paraugvēstuļu izsūtīšana, trešajai bijām savākuši britu sūtniecību adreses un vietējo atsaucīgo baltiešu vārdus; lūkojām ar to palīdzību ievest kaut kādu sistēmu visā lielajā rosībā, kas šai sakarā bija radusies. Jāatzīstas, ka ne vienmēr viss gāja gludi. Vismaz divās pilsētās nodibinājās Committees for International Justice, citur atkal nekādi neizdevās laudis iekustināt. Piemēram, Vašingtonā bija sastādījusies tīri laba igauņu grupa, taču latvieši viņus no demonstrēšanas beigās tomēr atrunāja. Caurmērā gan jāsaka pretējais: kaut trīs tautību koordinēšana tik daudzās zemēs un dažādās vietās pasaulē nav tieši viegls uzdevums, tomēr darbam bija arī savas labās puses: piemēram, Bonnā aktivākie bija latvieši, Hamburgā tādi bija lietuvieši, bet Keiptaunā (Dienvidafrikā) — igauņi. Toronto demonstrācija tik labi izdevās galvenokārt igauņa E. Karuka pielikto pūļu dēļ, kaut demonstrantu lielākais skaits bija latvieši; Klīvlendā, Detroitā un Miami savukārt rosīgākie izrādījās lietuvieši, kamēr Losandželosā, Sanfrancisko un Frankfurtē (Vācijā) „virsroku" ņēma latvieši. Attieksmē uz Austrālijā notikušajām demonstrācijām grūti spriest, kas bijuši aktīvākie, jo kā Sidneja, tā Kanbera uz ārieni rāda pilnīgi vienotu fronti. Ņujorkā un Zviedrijā aktivākie bija latvieši un igauņi, bet Edmontonā, Kanadā, igauņi un lietuvieši. Tā vismaz kopīgajā ainā bija panākts zināms līdzsvars. Jo sevišķi gribas uzsvērt kādu šīs akcijas blakusproduktu, par ko pašī dalībnieki rakstīja un priecājās: nodibinājusies vai atjaunojusies draudzība viņu pilsētas baltiešu vidū! Piemēram, māc. J. A. Mekšs no Sanpaulas, Brazilijā, rakstīja: „Jūsu jaukais ierosinājums kopīgi protestēt pret Viņas Majestātes valdību, kuŗa mūs aplaupīja, nesīs svētīgu pagriezienu visā baltiešu sadarbībā. Mēs jau kopīgi iesniedzām lūgumu atjaunot mūsu sūtniecības un arī mūsu konsuliem dot atpakaļ vismaz notāru tiesības. Vēl gan nav atbildes, bet ceram, ka vismaz daļēji mūs ievēros."

Sākām gudrot plakātu tekstus. Sasaucām palīgos māksliniekus un īpašas plakātu komisijas, bet vairāk nekā nedēļu neviens nevarēja izdomāt „trāpīgākus" kā J. Gaiguļa pirmajā dienā iesniegtos, kuŗu vidū bija efektīvais „Tev nebūs zagt", arī „Vilson, un Ko(sīgin), rokas nost no baltiešu zelta!" un „Vai baltiešiem jāuzstur britu labklājības sistēma?", tāpat Dz. Paegles dziļdomīgais, bet nepārtulkojamais „Paund found out". Tad palīgā nāca Uldis Grava ar daudziem karātavu humora garā sacerētiem saukļiem atskaņās, no kuriem dažus demonstranti Vācijā bija pat atdzejojuši, piemēram, „John Bull, brav und hold, Traf Kosygin, stahl unser Gold." Cits Ulža Gravas izdomātais sauklis vēlāk parādījās Austrālijas laikrakstā „The Canberra Times" trekniem puscollas burtiem „Who is the Kremlin Gremlin in the Bank of England?" 13 gadu vecais Ansis savukārt ieteica vēlāk populāro saukli: „The Great Baltic Gold Robbery" (jo tā bija noticis, ka tieši pāris dienu pirms baltiešu demonstrācijas Anglijā bija piedzīvots smags zelta nolaupīšanas gadījums), bet Dzintra atbildīga par saukli „Harold Goldfinger Wilson". Kopā bija pavisam 27 teksti plakātiem. Izšķiedām vēl daudz dārgā laika un pūļu, lai tos pavairotu tehnikā, kuŗu varējām atļauties kā naudas, tā ātruma un kvalitātes ziņā. Plakātu komplektus izsūtījām uz visām tām vietām, kur domājām, ka demonstrācija notiks. Angļu valodas zemēs nosūtījām arī saiņus ar skrejlapām, kuŗas dalīt gaŗāmgājējiem.

Turpinājums sekos)

Ziedojumu akcija Latvijai

(Turpinājums no 1. lpp.)

Visas ASV būtu iedalāmas 10 galvenos latviešu centros. Visvairāk varētu savākt Ņujorkas, Ņudžersijas, Filadelfijas un Vašingtonas apgabalā, cieši sekotu Čikagas un Milvoku rajons. Jāatrod kandidāti lielo ziedotāju grupai, un šo informāciju vislabāk varētu sniegt atseviškie centri. Katram kandidātam nozīmējams viens īpašs ziedojumu vācējs. Katrā ziņā izmantojami ALAs valdes locekļu personīgie kontakti.

Lai darbā vieglāk iesaistītu atseviškos centrus, finanču komitejas locekļi apbraukātu latviešu kolonijas un pārliecinātu vietējo organizāciju vadītājus ar labi sagatavotiem referātiem. Daļu no ienākumiem varētu atstāt vietējo organizāciju rīcībā, gan tikai tam pašam mērķim.

Jāpaplašina ziedojumu vākšanas akcija pasta ceļā. ALAs sekretāriāta rīcībā ir ap 12.000 adresu, bet to varētu būt vismaz 15.000. Pavadrakstā jāmotivē līdzekļu vajadzību viegli pārskatāmā veidā un nepārtrauki atgādināt, izsūtot vismaz trīs atgādinājumus tiem, kas aizmirsuši ziedot.

No savāktajiem 100.000 dol. līdz 20.000 dol. izlietos grāmatas publicēšanai par Latviju, kas būtu 64 — 80 lappušu bieza. Tajā būtu informācija par Latvijas politisko stāvokli, vēsturi, ģeografiju, kultūru, saimniecību un pašreizējiem apstākļiem. Grāmatu iespiestu angļu valodā ap 10.000 eksemplāros, spāņu un franču valodā ap 4000 katrā, bet no katras valodas izdevuma ap 1000 eks. iesietu cietos vākos. Šādu grāmatu Alfreds Bērziņš jau sarakstījis latviešu valodā, to septembrī pārtulkos angliski, pēc tam spāņu un franču valodā.

Ap 10.000 dol. vajadzētu trīs skaņu plašu sagatavošanai ar mūziku un stāstījumu. Tās varētu izdalīt raidstacijām Latvijas valstssvētku gadījumos. Latviešu propagandas brošūra izmaksātu ap 3000 dol., bet ceļojošas izstādes sagatavošanai vajadzētu 12.000 dol. Latviešu bibliografijas izdošanai 5 burtnīcās un citiem kultūrāliem pasākumiem vajadzētu 6000 dol., sporta sarīkojumiem 5000, sovjetologu konferencei 2000 un ALAs kongresam Vašingtonā 2000 dol. Diplomu un 50 sudraba medaļu piešķiršanai cittautiešiem prasītu ap 2000 dol., izglītības biroja rīkotās sacensībās skolēniem Latvijas vēsturē, ģeografijā un latviešu valodā būtu trīs stipendijas, katra 1000 dol. apmērā, kas kopā ar citiem izdevumiem prasītu 5000 dol. ALAs personālam šīs ziedojumu akcijas izkārtošanai vajadzētu 10.000 dol., bet tiešie ziedojumu akcijas izdevumi varētu būt ap 13.000 dol. Trīs personu delegācija uz Dienvidameriku izmaksātu 5000 dol., ieskaitot apmešanos, maltītes un sīkus izdevumus, bet Afrikas delegācija, apmeklējot 10 valstu vienā mēnesī, izmaksātu 10.000 dol.

Kaut šie priekšlikumi iepriekšējā vakarā 5 stundu ilgā sēdē 9 valdes locekļu sastāvā bija jau pārrunāti, nevarēja tomēr atrast galīgo budžeta pieņemšanas un līdzekļu izlietošanas sadales formulu. Radās citi priekšlikumi, arī iebildumi pret pašreizējiem ierosinājumiem. I. Bērziņš norādīja, ka šai projektā daudz līdzekļu aiziet pašu latviešu sarīkojumiem, bet nav pietiekoši daudz paredzēti propagandai, jo „vārāmies tikai paši savā zupā", runājot par izstādēm un dažiem kultūrāliem izdevumiem. I. Bērziņš arī apšaubīja delegāciju nepieciešamību Afrikai un Dienvidamerikai, jo dāļa tautiešu iztikušies pret šādu pasākumu. A. Bērziņš toties norādīja, ka 1917. gadā līdzīgā braucienā Z. Meierovics paveicis lielu darbu.

Bija arī priekšlikumi par lielformāta fotouzņēmumu izstādīšanu dzelzceļu stacijās, lidostās, autobusos un citās vietās. Vajadzētu mēģināt iedabūt plašākus rakstus lielajos amerikāņu žurnālos vai pat panākt kādu televīzijas raidījumu. Valde budžeta projektu apspriedīs 4. augusta sēdē. Uzņemoties Latvijas 50. dzimšanas dienas svinību organizēšanu, ALA paredz rīkoties apvienības funkciju parastajās robežās, koordinējot atsevišķu organizāciju darbību, bet pašām organizācijām jākārto sarīkojumus. Visi jubilejas sarīkojumi atkarīgi no līdzekļiem, kuŗi ienāks ziedojumu vākšanā. ALAs valde gan veiks plānošanas darbus, tomēr neuzņemoties nekādas saistības. Vienīgi ar īpašu valdes lēmumu var uzņemties atbildību par sīkākiem izdevumiem.

—vi—

BALTIEŠU KRISTĪGO STUDENTU APVIENĪBAS 20 GADI

Šogad paiet 20 gadu, kopš Vācijā nodibinājās Baltiešu kristīgo studentu apvienība. Tā radās pēc otra pasaules kaŗa, kad tik ļoti bija pārmainījusies pasaules seja, kad cilvēkos valdīja pagurums un bezcerība. Pulciņš latviešu studentu ticības degsmē uz Dievu šai apvienībā meklēja jēgu dzīvei un nākotnei. Latviešu kristīgo studentu pulciņi pastāvēja pie Baltijas un vairākām vācu universitātēm. Izveidojās atsevišķo pulciņu darbība. Svētīgākās un skaistākās tomēr bija dienas, kad apvienības biedri pulcējās kopīgajās sanāksmēs. Daudzas no tām notika Pasaules luterāņu federācijas uzturētajā Imbshauzenas pilī. Šīs sanāksmes apvienības biedriem palikušas neizdzēšami atmiņā ar tajās dzirdētajiem izciliem teologiem, kopīgiem dievkalpojumiem, reliģisko mūziku un savstarpējo draudzību.

Aktīvajiem studentiem beidzot studijas un izklīstot dažādās zemēs, apvienības organizētā darbība palika tikai ap tās centru Vācijā — sākumā Hangelārē pie Bonnas, vēlāk Annabergā pie Bad-Godesbergas. Annabergas pilī mājo studējošā jaunatne, tajā notiek sanāksmes jauniešiem, studentiem un palaikam tajā atpūtu un garīgu stiprinājumu rod pagurušie.

Baltiešu kristīgo studentu apvienības aktīvo locekļu skaits pašreiz ir 72. Pie apvienības pastāv padomdevēju institūts ar prof. K. Kundziņu, prof. Dr. Šmitu, prāv. K. Valteru, mācītājiem P. Nesauli, O. Pūsepu, A. Traķi, Dr. med. V. Kļaviņu un Dr. med. A. Klieģi. Apvienības ģenerālsekretārs visus 20 gadus ir māc. Jāzeps Urdze.

Apvienības biedri ASV jubileju atzīmēs, sabraucot uz dievkalpojumu un sanāksmi 30. jūlijā Čikagā, latviešu Cilānas draudzes dievnamā — 5015 W. Ferdinand St., Chicago, Ill. 60644, U.S.A.

Dr. Ņ. Rautenšilde

RAKSTĪSIM!

Kā allaž, kad latviešu sabiedrībai kaut kā vajag, ASV kongresā ir valstsvīri, kas gatavi nākt talkā ar savu prestižu. Kā presē jau ziņots, latviešu sabiedrībā radusies iecere par Baltijas valstu pastmarkas izdošanu 1968. gadā. Liekas, ka, pretēji ķildām tai laikā, kad bija eventuāla iespēja panākt serijas Champion of Freedom pastmarku Baltijas valstīm, mēs šoreiz esam vienis prātis, ka šis projekts jāsteno. Ceļš nav viegls. Senātors Dirksens, piemēram, raksta, ka komisija, kuŗa ASV pasta ministrijā šādus projektus izvērtē, gadā saņem ap 3000 — 4000 lūgumu izdot kādas īpašas pastmarkas. Tādēļ ļoti vēlams iūgt talkā ASV kongresu, un vairāki baltiešu draugi jau atsaukušies. Kongresmenis Dervinskis (Edw. Dervinski) jau iesniedzis rezolūciju, kas uzaicina pasta ministriju pastmarku izdot. No pieredzes zinām, ka rezolūcijas iesniegšana nenozīmē tās ievērošanu, tādēļ, kā allaž, mūsu draugi ASV kongresā pelna mūsu atbalstu, kā allaž organizācijas Americans for Congressional Action to Free the Baltic States lūdz nodaļa mudina tautiešus nopirkt desmit 5 centu pastmarkas un uzrakstīt vēstules saviem diviem senātoriem un iespējami lielam skaitam kongresmeņu. Īss paraugs varētu skanēt šādi:

A resolution has been introduced in the House, calling for a commemorative stamp on the occasion of the fiftieth anniversary of the Baltic states. Please take a stand for universal freedom, support this and similar resolutions.

Kā allaž, organizācija sagatavojusi informācijas lapu ar citiem paraugiem un citu informāciju. Rakstiet — 2932 West Eastwood Avenue, Chicago, Illinois, 60625 — un prasiet pastmarku informāciju.

L.S.

★ Slēzvigas teātŗa pirmizrādes Šekspīra „Kā jums tīk" uzvedums brīvā dabā Gotorfas pils parkā salija. Lugā Olivijas lomu tēlo Dagmāra Kurmiņa. Pērkona negaisā kā skatītāji, tā aktieŗi bijuši spiesti meklēt patvērumu pils velvēs un kapellā.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

● Ap 250 skatītāju 23. jūlijā pulcējās Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes bērnu nometnē, lai noskatītos Vašingtonas ansambļa izrādi „Jolanta Durbe". Arī mazie nometņotāji, maksājot par ieeju 1 dolaru, varēja noskatīties šo izrādi. Kaut laiks bija lietains, tomēr apmeklētāju sarāde krietns skaits. Izrādes atlikumu — ap 300 dol. izlietos nometnes vajadzībām.

GRAND RAPIDI

● Latviešu krājaizdevu sabiedrības paplašināto valdes sēdi 10. jūlijā vadīja pr-dis T. Zeltiņš. No amatpersonu ziņojumiem varēja secināt, ka tautiešu uzticība pašu naudas iestādei turpina augt, biedru skaits pašreiz ir 363, bet kapitāls tuvojas ceturtdaļmiljona robežai (243.000 dol.). Jūnijā izsniegti aizdevumi par 13.000 dol. 9 naudas aizņēmējiem. Sabiedrības rīcībā vēl ir brīvi līdzekļi aizdevumu izsniegšanai, un valde aizrāda, ka pastāv liekas priekšrocības aizdevumu sa-

Apspiesto tautu . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

ja, kas raida spāniski, bet televizija (Ch. 31) 21. jūlija vakarā pārraidīja savu Apspiesto tautu programmu. Sarīkojumu virkni beidza organizācijas Americans to Free Captive Nations, Inc. rīkotā pulcēšanās pie Brīvības statujas Ņujorkas ostā, kur runāja Apspiesto tautu komitejas pr-dis prof. Ļevs Dobrianskis. Ceremonija sākās ar pulcēšanos pie Sv. Trīsvienības baznīcas. Pēc dievvārdiem visi ar kuģīti devās uz Brīvības statujas salīņu, kur ieradās BATUN pārstāvji Alvis Pauga un Alda Tālberga.

BATUN atzīmēja Apspiesto tautu nedēļu ar organizācijas Americans for Congressional Action to Free the Baltic States izdotās brošūras „The Baltic States, A Case Study of Modern-Day Colonialism in Europe" izsūtīšanu visām Apvienoto nāciju misijām, kopā ar ASV kongresa Baltijas valstu rezolūciju Nr. 416 un izvilkumiem no pēdējā laikā publicētajiem materiāliem amerikāņu presē, kuŗos Baltijas valstu jautājums pieminēts sakarā ar pašreizējām debatēm par Vidējiem austrumiem Apvienotajās nācijās. D. V.

Cels latviešu . . .

(Pārnesums no 4. lpp.)

un būvinž. G. Ziverts no Čikagas. Fizikālo un matēmatisko zinātņu sesiju vadīs Dr. math. V. Līnis no Otavas, bet referēs skaitļošanas sistēmu pētnieks I. Delgalvis no Pokipsijas, kriminoloģijas zinātnieks Dr. A. Pērkons no Toronto un holografijas pētnieks J. Upatnieks no Anarboras.

Kongress 6. augustā darbu atsāks plkst. 10 rītā ar divām referātu parallēlsesijām. Architektūras sesiju vadīs Dr. arch. P. Kundziņš no Halifaksas, bet referēs Dr. arch. S. Grava no Ņujorkas un vizuālo studiju veidotājs J. Zvilna no Toronto. Bioloģijas zinātņu sesiju vadīs Dr. I. Bickis no Montrealas, bet referēs augu fiziologs Dr. E. Pārups u.c. Plkst. 11.30 dienā Dr. chem. M. Straumaņa vadībā notiks paneļdiskusijas par pašreizējo tehnisko zinātņu stāvokli Latvijā, paneļī piedaloties būvinž. M. Grietēnam, būvinž. J. Paliepam un būvinž. N. Zoldneram. Plkst. 2 pēcpusdienā paredzētas divas paneļdiskusijas parallēlsesijās. Paneļī par automaciju un skaitļotāju lietošanu vadīs skaitļošanas sistēmu pētnieks Dr. A. Padegs, paneļī piedaloties math. I. Delgalvim, prof. I. Freibergam un būvinž. A. Palejam. Paneļī par spriegbetonu un betona gatavdaļu elementiem vadīs Dr. ing. E. Jakobsons, piedaloties būvinž. M. Grietēnam, inž. ķīm. E. Lejam, būvinž. G. Zīvertam un būvinž. N. Zoldneram. Plkst. 3 pēcpusdienā vispārējā kopīgā sanāksmē pārrunās latviešu tehniskās terminoloģijas vārdnīcas un žurnāla „Technikas Apskats" problēmas, kā arī organizāciju ziņojumus.

Starp darba sesijām paredzētas sabiedriska rakstura sanāksmes, kuŗās kongresa dalībnieki varēs izklaidēties, papriecāties un aprunāties ar kollēģām. 5. augustā plkst. 12 dienā kopīgās pusdienās Makgilla universitātes mācībspēku klubā prof. Dr. chem. A. Tauriņš teiks galda runu par latviešu zinātnes stāvokli brīvajā pasaulē. Plkst. 7.30 vakarā turpat notiks kongresa balle, kuŗā spēlēs latvieša H. Birkena vadītā deju kapella. 6. augustā plkst. 7.30 vakarā kongresa dalībnieki ar dāmām ielūgti „Atlantic Films" direktora-rīkotāja inž. A. Jekstes rīkotās vakariņās Ritz-Carlton viesnīcā.

Kongresa pēdējā diena, 7. augusts, veltīta pasaules izstādes apskatei. Darba sesiju laikā dāmām paredzēta Montrealas interesantāko vietu un veikalu apskate.

Piedalīšanās pieteikumi kongresā un istabu rezervēšana Makgilla apmetnēs (6,50 dol. par diennakti, ieskaitot brokastis) adresējami A. Palejam, 5267 Prince of Wales Ave., Montreal 29, Que., Canada. I.F.

Latviešu technisko zinātņu 2.kongresa rīcības komiteja: priekšā no kreisās — arch. G. Korulis, būvinž. A. Palejs (priekšsēdis), būvinž. N. Zoldners un būvinž. A. Spūrmanis; aizmugurē — būvinž. R. Karlsons, J. Ribakovs, būvinž. G. Jakobsons, agr. G. Sukse, inž. mech. K. Deksnis un prof. I. Freibergs.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSAJIET VELTI IRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVI GO KREDITĒŠANOS UN MĀJAS IEMAKSAS. IEPERCIET PASI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Danforth — Broadview: Atsevišķa 12 istabu dubultķieģeļu māja, 2 vannas istabas, 2 virtuves, jauna moderna eļļas apkure, 3 jaunas garāžas. Šī ir viena no vislabāk uzturētām mājām šinī rajonā.

Willowdale: Atsevišķa 2 stāvu — 6 istabu māja ar piebūvētu garāžu. Ļoti liels augļu dārzs. Cena $21.900.

Eglinton — Birchmount: Atsevišķa 5 istabu māja ar lielu dārzu un privātu iebraucamo ceļu. Cena $16.000, iemaksa $2.000.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTO ŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVELE VISĀ PILSETĀ.

VAI VŪDŪ KULTS VĒL PASTĀV?

CEĻOJUMA PIEZĪMES PAR JAMAIKAS IEDZĪVOTĀJIEM

Jamaikieši parasti ir draudzīgi un sirsnīgi pret tūristiem, vienīgi reizēs, kad nepārprotami turīgi ceļotāji apzināti meklē nabadzīgas būdiņas, lai tās fotografētu, tiem nākas noklausīties kodīgās piezīmēs un raudzīties nelaipnās sejās. Nabadzība tomēr nav vienīgais iemesls, kura dēļ iezemieši dažreiz cenšas izvairīties no fotografēšanas. Kaut Jamaika nav visbiezāk apdzīvotā sala Karaību jūrā, taču gājēju pa ceļmalām ir daudz. Tūristam apstādinot automašīnu lauku ceļa vidū, lai fotografētu kādu skaistu dabas ainavu, gadās redzēt iezemiešus, kas no ceļmalas mudīgi metas grāvī. Viņi, liekas, pieder pie tiem jamaikiešiem, kuŗi vēl nododas vūdū kultam un māņticīgi domā, ka fotografēšanās nesīs nelaimi. Tomēr iezemiešu vairums, šķiet, savas bailes jau pārvarējuši un izstiepj tādās reizēs vienīgi roku samaksas iekasēšanai par pozēšanu.

Jamaikas iedzīvotāji, kuŗi nav angļu izcelsmes, bieži izrādās laipnāki un izpalīdzīgāki par tiem, kuŗos angliskā izcelsme vēl stipri jūtama. Tā, piemēram, kādas pansijas apkalpotāji un viesi - iezemieši bija daudz pretimnācīgāki nekā angļu izcelsmes īpašniece, kuŗa tikai tad, kad pastāstīju par savu nodomu publicēt presē sava ceļojuma aprakstu, kļuva vēliga un laipna, aicinot uzrakstīt labu atsauksmi arī par viņas pansiju... Vairākos restorānos un benzīna pildītavās iezemieši pārtrauca savas sarunas vai darbu un ilgu laiku nocinījās ar savas salas telefonu sistēmu, lai dabūtu man vajadzīgos savienojumus.

Kā jau minēju savā ceļojuma aprakstā šī laikraksta 1. jūlija numurā, Jamaiku varētu uzskatīt par Apvienotajām nācijām miniatūrā, jo tās iedzīvotāji ir dažādu rašu un tautību piederīgie. Kaut vairums ir nēģeŗi, taču rašu šķelšanās un rīvēšanās nav tik ļoti jūtama kā daudzās citās valstīs. Tas, varbūt, tādēļ, ka iedzīvotāju vidū vēl ir krietns procents balto, indiāņu un āzlātu pēcnācēju, bez tam t. s. vidējā šķirā jāu diezgan daudz iezemiešu nēģeŗu, kuŗiem pieder mazāki vai lielāki uzņēmumi. Liekas, ka tas viss veicina saprašanos un sadarbību dažādo rašu starpā. Kaut Fidela Kastro pārvaldītā komūnistiskā Kuba atrodas kaimiņos, jamaikieši apgalvo, ka viņu salā neesot jūtamas komūnistu pagrīdes.

Dzintars Paegle

JAMAIKAS AINAVAS

Augšā pa kreisi: Ceļa zīme tieši pie iebrauktuves Montegobeijas starptautiskajā lidlaukā, kas aicina braukt uzmanīgi un brīdina no guļošiem policistiem. Tā, droši vien, domāta tūristu nomierināšanai pirms muitas ierēdņu pārbaudes un izlidošanas. — Augšā vidū: Tipisks Jamaikas ceļš vakara krēslā. — Augšā pa labi: Dauna Behari, kas nodarbināta par tūristu pavadoni Ocha-Riasā. — Apakšā pa kreisi: Viesnīcas apkalpotāja Gertrūde Parka. — Apakšā vidū: Pēc īsas sapošanās Gertrūde Parka tūlīt pozēja atkal, tikai šoreiz kā „civiliste". — Apakšā pa labi: Priekšplāna daļa no Negrila plūdmales 7 jūdžu garā liedaga, bet tālumā Bubikeijas saliņa, kuŗas vienīgās iemītnieces palaikam ir kazas. (Skat. rakstu 1. jūlija num.)

Foto: Dz. Paegle

KAS UN KĀ NOTIKA JALTĀ

AMERIKĀŅU DELEGĀCIJA SASTĀVĒJA GANDRĪZ VIENĪGI NO SLIMNIEKIEM, NĀVES KANDIDĀTIEM UN NODEVĒJIEM...

II

Īstais konferences darbs sākās 5. februārī. Konferencē izveidojās šāda kārtība: katru dienu vispirms notika militāra apspriede, pēc tam 3 delegāciju vadītāju apspriede, beigās kopsēde. Militārajos ziņojumos amerikāņi pasvītroja savas aviācijas lielos panākumus, krievi lepojās ar artilērijas pārākumu. Kopsēdē pārrunāja Vācijas likteni pēc kaŗa. Pārrunas notika bez īpašas kārtības, arī bez loģiskas secības, par ko vainojams Rūzvelts, kas vadīja diskusijas pārāk nevīžīgi, palaikam pat bezrūpīgi. Visu konferences laiku Hopkins dirigēja amerikāņu nostāju, piesūtot Rūzveltam zīmītes ar ieteikumiem, kuŗas viņš tūlīt iedzīvinājā. Čērčils sevišķi interesējās, lai arī Francija saņemtu kādu okupācijas joslu un piedalītos uzvarētāju kontrolkomisijā. Staļins bija ar mieru pieņemt pirmo prasību, gan tikai tādā veidā, ka angļi un amerikāņi no savām joslām nodalītu daļu par labu Francijai. Tomēr viņš asi iebilda pret otru prasību, jo Francijai neesot nekādu nopelnu Vācijas sakaušanā. Rūzvelts jautājumu atlika. Čērčils bija mēms no dusmām. Viņa vietā runāja Īdens, kas teica, ka būtu neloģiski izslēgt francūzus no kontrolkomisijas, ja viņiem piešķirtu joslu. Vēlāk konference šo prasību apmierināja.

Tālāk izvirzījās jautājums par kaŗa postījumiem un reparācijām. Krievi jau bija izstrādājuši savu plānu. Vispirms 2 gadu laikā pēc kaŗa darbības pārtraukšanas no vācu nacionālā īpašuma ņemamas fabriku iekārtas, smagās rūpniecības mašīnas, darba rīku mašīnas, ripojošais materiāls, tālāk paredzēta vācu preču piegāde 10 gadu laikā. Nepieciešams vācu smago rūpniecību reducēt par 80%, internacionalizēt visas rūpnīcas, kas strādā bruņošanās vajadzībām un pilnīgi aizliegt Vācijai ražot municiju un sintētiskas degvielas. Apturamas arī līdmašīnu un automobiļu fabrikas. Visu reparāciju kopsummu krievi bija aplēsuši uz 10 biljoniem dolaru.

Čērčils atgādināja, ka kaŗā cietusi arī Lielbritanija, Francija, Beļģija, Holande un Norvēģija. Viņš atgādināja pieredzi ar iepriekšējā kaŗa reparācijām, kuŗas Vācija kārtoja ar aizņēmumiem no ASV. Vai būtu jāatkārto tā pati kļūda? Un kas paēdinātu Vāciju, ja to nodotu bada un posta varā? Viņš beigās piebilda: „Ja grib, lai zirgs velk ratus, tam jādod barība." Sakarā ar to Staļins iesaucās: „Bet ja nu zirgs apgriežas un cērtas atpakaļ?" Čērčils ierosināja dibināt speciālu reparāciju komisiju, kuŗas sēdeklis varētu būt Maskavā. Rūzvelts atsacījās no reparācijām, vienīgi ierosināja apķilāt visus vācu īpašumus ASV. Beigās vienojās nodibināt „trīs lielo" komisiju ar sēdekli Maskavā. 6. februāŗa plenārsēdē sākumā pārrunāja Apvienoto nāciju dibināšanas problēmas, bet radās lielas domstarpības: Rūzvelts un Čērčils gribēja plaši iedzīvināt demokratiskās vienlīdzības principu, bet Staļins vēlējās panākt „trīs lielo" domināciju. Ļoti plašas pārrunas izraisījās par Polijas jautājumu. Rūzvelts proponēja par Polijas austrumu robežu uzskatīt Kersona līniju un vēlējās, lai Pad. savienība nodotu Polijai vēl Lembergas naftas rajonus. Čērčils arī pievienojās šim uzskatam, bet pasvītroja, ka viņa galvenā prasība ir nodrošināt jaunās Polijas suverēnitāti, tādēļ vispirms jārada provizoriska poļu valdība, kuŗas vietā vēlāk stātos brīvās vēlēšanās pēc demokratiskiem principiem radusies valdība. Pēc īsa pārtraukuma runāja Staļins, kas deklarēja, ka Lielbritanijai poļu jautājums esot goda lieta, bet Pad. savienībai arī drošības lieta. Viņš atgādināja, ka Kersona līniju nospraudušī anglis Kersons un francūzis Klemanso. Pad. savienībai neesot iemesla šo līniju grozīt un piešķirt vēl Lembergas novadu. Viņš nevarot atgriezties Maskavā un lūkoties acīs tautai, kas pārmetīšot, ka Staļins un Molotovs mazāk aizstāvējuši padomju intereses nekā Kersons un Klemanso. Staļins proponēja atzīt tagadējo Ļubļinas poļu valdību, kas esot tikpat demokratiska kā ģenerāļa Degolla provizoriskā valdība Francijā. Čērčils gan iebilda, ka Ļubļinas valdība labi ja reprezentējot vienu trešdaļu iedzīvotāju, ka tā nenoturētos, ja notiktu demokratiskas vēlēšanas. Hopkina zīmītes ietekmē Rūzvelts pārtrauca šo apspriedi.

Ilmārs Strauts

(Turpinājums nāk. numurā)

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

5. augustā — pl. 8. vak. Mežciemā gadskārtējā „Rudzupuķu balle" rīko Mežciema pārvalde.

TAUTAS LOTERIJA
BRĀĻU KAPU IZBŪVEI!

Loterijas lozes pieprasāmas „ROTĀ", Elka Park, N.Y. 12427. Lozes maksā 50¢ un ir grāmatiņās pa 10 lozēm.

Ložu pasakņi līdz ar naudas pārvedumu atgriežami līdz 25. aug. Latvian American Disabled Veterans, Inc. Izloze notiks „ROTĀ" 3. sept.

GALVENIE LAIMESTI IR: $500.- un $250.- (U.S. Savings Bonds), pāri par 50 gleznu, skulptūras un keramikas. Vairāki desmiti daiļamatniecības un tautiskie izstrādājumi, skaņu plates, grāmatas un citas mantas — vairāk nekā 200 laimestu.

ATBALSTĪSIM VISI UN VISOS KONTINENTOS TAUTAS LOTERIJU BRĀĻU KAPU IZBŪVEI, jo arī BRĀĻU KAPI vienādi kalpos visiem trimdā dzīvojošiem latviešiem un būs paliekams PIEMINEKLIS LATVIJAI!

SVARĪGA NORĀDE: Laimestu pārsūtīšana uz „ROTU" no ASV un Kanadas pagarināta līdz 5. aug., kamēr citās zemēs tie paturami līdz izlozei, tikai to saraksti jāpaziņo uz „ROTU".

LKIA valde ASV

✝

Mūsu mīļais

Stanislavs Gugāns

aizgājis mūžībā 1967. g. 27. maijā Rēzeknē

Gribēju tālajos ceļos vēl iet,
Satumsa nakts . . .

Dziļās sērās:

SIEVA, DĒLI, BRĀLIS AR GIMENI UN TANTES LATVIJĀ;
MĀTE, MĀSA UN BRĀLIS AR ĢIMENĒM KANADĀ

✝

Mūsu mīļais biedrs bijušais Okteļ, iepriekš Bārbeles, mežzinis

MATĪSS SIMSONS

dzimis 1894. gada 7. decembrī Latvijā,
aizgājis mūžībā 1967. g. 24. jūlijā Toronto

Pēc viņa sēro

LATVIEŠU MEŽKOPJI UN MEŽA DARBINIEKI

LATVIEŠU NAMS
izīrē telpas
sarīkojumiem un viesībām
Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak.
Sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.
Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko arī godību galdus.
TELEFONS 922—2931
491 College St. Toronto.

ELZA PĒRKONE
Sejas un matu kopšana. Preparāti. Matu veidošana, krāsošana, ilgviļņi. Ik dienas.
DEBORAH—ANN'S Beauty Salon
1 A Browning Ave., HO 8—5198, Toronto.

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
Tel. EM 6—5946
Suite 545
17 Queen Street E.,
Toronto 1, Ontario.

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace. Toronto. LE 5-6792

DANFORTH — MAIN
92 Barrington Ave.
izīrējami
divi dzīvokļi
— 2 istabas, virtuve, vannas istaba un 3 istabas, virtuve, vannas istaba. Uz vēlēšanos plītis un ledusskapji. Parkošana.
Tālr. Toronto — 261-5757

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 9 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

APAKŠSTĀVĀ
izīrējamas
2 istabas, virtuve
un garāža
un pēc vajadzības viena istaba otrā stāvā.
Zvanīt Toronto, 531-6076.

Dāviniet sveštautiešiem
Prof. Alekša Rubuļa
LATVIAN LITERATURE
lai palīdzētu popularizēt Latvijas vārdu
Cena $ 7.00
Dabūjama
DV grāmatnīcā
491 College St., Toronto 4, Ont.
kā arī visās lielākās grāmatnīcās brīvajā pasaulē.

Vai esat nokārtojuši abonementu?

PIEDĀVĀJAM AUGSTĀKĀS KVALITĀTES AUTOMAŠINAS
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
ROBERTSON MOTORS
1515 DANFORTH AVE., TORONTO
Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi
Hans PLAUDE
Tel. HO 6-1131

[…]T PASI SAVUS ĪPAŠUMUS!

[…]mount: Atsevišķa 5 istabu māja ar […]vātu iebraucamo ceļu. Cena $16.000,

[…]INIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ […]LĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

[…] Gugāns

[…]naijā Rēzeknē

[…] UN TANTES LATVIJĀ; ĢIMENĒM KANADĀ

[…]kš Bārbeles, mežzinis

[…]MSONS

[…]ri Latvijā, […]ijā Toronto

[…]sēro

[…] MEŽA DARBINIEKI

[…] PĒRKONE

[…]Preparāti. Matu veidošana, krāsošana, […]vilni. Ik dienas. […]ANN'S Beauty Salon […]Ave., HO 8-5198, Toronto.

[…]RA ŠMITS

FRIZIERSALONS

[…]pie Grace. Toronto. LE 5-6792

[…]sainās un melnbaltās filmas […]nai un kopēšanai […]1 College St., Toronto 4, Ont.

[…]ON FUNERAL HOME LTD.

[…]HERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO

[…]UN SMALKJŪTĪGA […]NAS CEREMONIJU […]KĀRTOŠANA

[…] sveštautiešiem […]Alekša Rubuļa […] LITERATURE […]pulārizēt Latvijas vārdu

Cena $7.00

Dabūjama

[…]rāmatnīcā […] St., Toronto 4, Ont. […]s grāmatnīcās brīvajā pasaulē.

[…]ĪNAS […]LLE […]Y II

JAUNĀKĀ SKAŅU PLATE

Teiksma A.P. 3003 Mono $5.00

ALFREDS PORIŅŠ — latviešu labākais tenors

Dziesmas klavieru, čello un vijoles pavadījumā

I

PŪT, VĒJIŅI ..... V. Ziedonis
AR LAIVIŅU IELAIDOS ..... V. Ziedonis
DIV' DZELTENI KUMELIŅI ..... L. Garūta
VISIEM ROZES DĀRZĀ ZIEDĒJ' ..... P. Līcīte
AI, ZAĻĀI LĪDACIŅA ..... J. Vītols
SAULĪT' TECĒJ', TECĒDAMA ..... J. Vītols

II

VERDZENES DZIESMA ..... A. Kalniņš
ZIEMAS SAULE ..... H. Berino
SPĀNIEŠU ROMANCE ..... E. Dārziņš
LIEPU TĒJA ..... J. Ķepītis
KAD NĀKSI ATKAL ..... A. Okolo-Kulaks

Dabūjama DV Grāmatnīcā

491 College Street, Toronto 4, Ont.

Atkalpārdevējiem izsūtām citā rēķinā.

Ontario dzīvojošiem 5% tirdzniecības nodoklis.

AG ROTAS

A. GUGĀNS

ZELTKALIS

Latviskas rotas bagātīgā krājumā sudrabā un zeltā

Darbnīcā — 25 Moccasin Trail, Don Mills, Ont., tel. 444—4033

A. EGLĪTIS— TV RENTAL

17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī

161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

KAS? KUR? KO? TORONTO

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals

105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)

Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca HO 6-5152

1095 QUEEN ST. E

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353

361 RONCESVALLES AVE Īpašnieks ST. CUKULS

789-1511

Alfred Stikuts Realtor

Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs

A. STIKUTS, FRI.

2889 Dufferin St. 789-3949

UNO MANKIN REALTOR Pārstāvis:

KONST. KĀRKLIŅŠ

392 Danforth Ave., Toronto 6

Birojā HO 1-1114 mājās 691-3873

BĒRZIŅŠ Realty Ltd.

Arnolds Bērziņš

816 Harbord St. LE 4-8447

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — visos pilsētas rajonos.
APDROŠINĀŠANA — auto, mēbeles, mājas un dzīvību.
OBLIGĀCIJAS — māju un auto aizdevumi.
NOTĀRS — līgumi, noraksti, tulkojumi.

O. J. PUĶĪTIS, B.A., LL.B.

ADVOKĀTS un NOTĀRS

Tālrunis 364—9276

885 Dundas Street West Toronto 3, Ontario

Everlast Heating Co. 463-3613

Ierīko jaunas un labo vecas gāzes un eļļas apkures ierīces.

Īpašn. A. RASA Tālr. mājās 465-5317

CREST FLORISTS HU 7-0491

567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)

Ziedi katrai vajadzībai. A. Nulīša, V. Reinholda un G. Tiltiņa gleznas.

Latviskās rotas lietas. ELMĀRA GULBIS

BOUCK, HETHERINGTON, FALLIS, TRIVETT & PARK

BARRISTERS and SOLICITORS

365 Bay Street, Toronto

tel. 863—4451

KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS

attīstīšana ◻ palielinājumi ◻ duplikāti ◻ citi darbi ◻ izcilus kvalitāte ◻ atlaide

BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363—6496

NOTĀRS

OSKARS PERRO

pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto

Ir liela starpība apdrošināšanā

VALD. BEBRIS

Rūpējas par jūsu drošību jau 16 gadu

PL 9-0266.

EXPO 67

apmeklētājiem izdodama ISTABA ar visām ērtībām, pilsētas centrā.

Rakstīt: Mrs. O. Birze, 2112 Claremont Ave., Apt. 16. Montreal 6, Que., Canada; tālr. 481—0695.

Estd. 1874

Turner & Porter

APBEDĪŠANAS BIROJS

Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-3153

Parkošana abās bēru mājās.

Sūtiet naudu uz Latviju

NAUDA, ko sūta GRAMERCY

TIEK IZSNIEGTA KĀ NAUDA

caur ārzemju tirdzniecības banku Maskavā.

Piegāde 2 nedēļās

BEZ ATVILKUMIEM.

JŪS ESAT NODROŠINĀTI TIKAI AR LICENCĒTU FIRMU PAKALPOJUMIEM

BEZ STARPNIECĪBAS. NAV APSLĒPTU MAKSĀJUMU.

VAIRĀK KĀ 20 GADU PIEREDZE KLIENTU APKALPOŠANĀ. VISI PĀRVEDUMI GARANTĒTI PILNOS APMĒROS UN APDROŠINĀTI.

Licenzēts pie bankas un apdrošināšanas departamenta. Nodrošināts: ar $20.000.00. Oficiālas USSR kvītis ar saņēmēja parakstu. TARIFS: 9 rubļi par US $10.00. Nodeva: līdz $30.00 — $2.75, virs $30.00 — 10%.

GRAMERCY SHIPPING, INC.

744 Broad Street, Newark, N. J. USA.

SENSACIONĀLS PIEDĀVĀJUMS VASARĀ

Pieprasiet mūsu jauno cenrādi.

Gramercy

Dib. 1945. g.
118 E 28th Street.
New York, N. Y. 10016.

Tel. MU 9-0598

No mums šķīries

Mattiss Simsons

dzimis 1894. gada 7. decembrī,
miris 1967. gada 24. jūlijā Toronto.

Sēro: SIEVA, MEITA AR VĪRU UN DĒLI AR ĢIMENĒM

Nu klusa tapusi ir sirds,
Kas mīlestībā kvēloja;
Nu daudzās acīs as'ras mirdz,
Kas dzīvē tevi mīlēja.

LATVIEŠU DZIESMAS

VISVALDIS GEDULIS — bass-baritons
pie klavierēm Anatolijs Bērzkalns

Latviešu dziesmas ..... LP 33 ⅓ ..... $ 3.00

1. Jaunībai — E. Dārziņš
2. Vēl tu rozes plūc — E. Dārziņš
3. Kā zagšus — E. Dārziņš
4. Skan zvani — Alf. Kalniņš
5. Aizejot — Alf. Kalniņš
6. Dainu zeme — Br. Skulte

Dabūjama

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA,
491 College St., Toronto 4, Ont. Canada

Ontario dzīvojošajiem jāpieskaita 15 c tirdzniecības nodoklis

Vienai no Kanadas lielākajām dāmu apģērbu firmām

VAJADZĪGS PIEGRIEZĒJS

(CUTTER & GRIDER)

Zvanīt dienā: Mrs. Grimba — 368—3445 un vakarā 757—6050

ZIGFRIDS ART POTTERY

ZIGFRĪDS JURŠEVSKIS

KERAMIKAS DARBNĪCA - SALONS

1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 6-8183

Vienu bloku uz austrumiem no Dundas West pazemja pieturas

Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAMIKU un citus LIETIŠKĀS MĀKSLAS ZSTRĀDĀJUMUS.

Turpat dabūjami BILŽU LOGĀTI.

VALUDE

LATVISKAS ROTAS
DIMANTI - PULKSTEŅI
Zeltkales

Aldonas KIVLENIEKS

VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W., Toronto 4 Ont., tālr. 533—2887 Tautiešiem atlaide

Toronto Window MFC Co. Ltd

165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.

Piedāvā augstākās kvalitātes alumīnija logus un durvis.

Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.

LABS DARBS. MĒRENAS CENAS.

Nesaistošai informācijai zvanīt
darbā 889-1471, mājās BA 5-5314.
Edvardam vai Aldonai SPROĢIS

MĒS IESPIEŽAM

- LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES
- VIZĪTKARTES
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM
- KONCERTU PROGRAMMAS
- SARĪKOJUMU BIĻETES
- PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES
- GRĀMATAS, ŽURNĀLUS

Labs darbs. — Mērenas cenas.

PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.

LATVIJA - AMERIKĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.
CANADA.
TEL.: 921—7121
CODE 416

PUĶU VEIKALS

Venus

Ziedi un ziedu sakārtojumi visām vajadzībām

Piegādā Lieltoronto robežās un pārsūta uz visām pilsētām brīvajā pasaulē. 231 Roncesvalles Ave., tālr. LE 4—4645, Toronto, pēc darba LE 3—4031

A. PUTNIŅŠ

Jaunākās grāmatas

E. Kalme — Starp divām Jāņu naktīm, rom.	$4.00
G. Janovskis — Sola, rom.	$4.00
A. Dziļums — Saplēstā krūze, rom.	$4.80
E. Ķiploks — Viņš runāja kalnā, sprediķi	$2.40
J. Porietis — Prezidents atbild, atm.	$4.00
A. Johansons — Vecrīgas ziņu grāmata	$4.00
G. Janovskis — Smiekliņam, pastāsti un feļetoni	$4.50
A. Ruņģis — Pats esi kungs, pats	$4.00
Latviešu tautas teikas un pasakas VIII	$7.80
P. Rozītis — Granātu ziedi, stāsti	$4.50
A. Rasa — Cilvēki un zeme, st.	$3.80
Z. Lagerlefa — Antikrista brīnumi	$4.75
ARCHĪVS VII sējums, raksti par zinātni un teātri	$5.70
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existence	$6.00
Latvju tautas teikas un pasakas VIII sēj.	$7.80
I. Grebzde — Ēnas dzeltenā stiklā, stāsti	$4.00
E. Aistars — Tu nāci naktī, rom.	$4.00
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom.	$5.00
J. Jaunsudrabiņš — Zaļā grāmata	$7.80
M. Kovaļevska — Astoņpadsmit, atm.	$6.00
Latviešu sinonīmu vārdnīca	$6.00
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla	$6.00
Latviešu kultūra laikmetu maiņās	$6.00
A. Dziļums — Vilka zobs, rom.	$4.80
A. Michelsons — Rīga dimd, vēst. rom.	$3.80
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā meklē līgavu, rom.	$4.50
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā cīnās ar sievu un trimdu, rom.	$4.50
P. Jurevics — Idejas un īstenība	$6.00
J. Klāvsons — Zīmes, dzeja un proza	$3.80
Prāv. P. Ķirsons — Teici to Kungu, mana dvēsele, spred.	4.50
O. Krolls — Dārgakmeņi	$3.00
Z. Zemdega — Iznīcības ceļš, stāsti	$3.80
E. Virza — Straumēni IV	$4.00
B. Bičole — Atrita, dzeja	$3.80
Aizsila Zīlīte — Trīs māsas	$3.00
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti	$3.00
E. Dunsdorfs — Mūžīgais latviešu karavīrs	$4.60
J. Sarma — Salemas ķēniņš, rom.	$5.00
F. M. Dostojevskis — Idiots, rom. I d.	$4.50
Edg. Ardenss — Svētais un dēmoni, rom.	$4.50
E. Keišs — Globālā būšana, karik.	$5.00
BĪBELE	$4.50
J. Širmanis — Brīnuma pasaule	$4.00
A. Šmits un A. Čika — Neaizmirstami sporta brīži un zvaigznes	$4.50
A. Johansons — Rīgas svārki mugurā	$4.50
Novadu tērpi	$20.00
Latvju raksti I grāmata	$37.50
Latvju raksti II grāmata	$37.50
J. Vītola — 200 latviešu tautas dziesmas	$5.50
Z. Mauriņa — Trimdas traģika	$5.50
Latviešu tautas teikas un pasakas 7. gr.	$7.80
J. Veselis — Latvju teiksmas	$10.00
K. Pētersons — Apvāršņi aicina	$6.50
Raiņa un Aspazijas gada grāmata	$2.00
Dzintarjūras vasara	$6.80
A. Niedra — Uguni	$4.00
J. Jaunsudrabiņš — Sliņķu virsnieks	$4.00
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī	$3.90
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$4.50
Rob. Hiršs — Rīgas audums, atm.	$5.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti	$4.00
J. Sudrabiņš — Aiz dzeloņžoga, atm.	$3.80
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthovena dz.	$9.60
Ž. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci	$7.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca	$3.50
O. Krolls — Aiz zelta priekškara	$3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana	$0.50
Korn. Raiens — Pēdējā kauja	$6.56
G. Janovskis — Svešumā, noveles	$4.50
M. Timma — Miglas kamoliņš, pasakas	$3.25
A. Apse — Saules puķes, dzejoļi un lir. poemas	$3.50
A. Kraujiete — No aizpirktās paradīzes, dzejas	$3.80
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc.	$8.50

DVG RĀMATNĪCĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.

SPORTS

Panamerikas spēles

Negribu kavēties pagātnē, tomēr, redzot un lasot, cik maz kanadiešu prese atzīmē lielāko sporta sarīkojumu, kāds jebkad organizēts Kanadā — Panamerikas spēles, nevijus atmiņā nāk 1938. gads, kad Latvijai bija uzticēts starptautiskā sporta lielsarīkojums — Eiropas meistarsacīkšu ātrslidošanā organizēšana. Toreiz latviešu dienas laikrakstu sporta nodaļas bija pārpildītas ar ziņām par šo sarīkojumu, rakstīja par lielo godu, kāds izrādīts Latvijai ar šī sarīkojuma uzticēšanu, vēstīja jaunāko par Latvijas lielo dēlu — ātrslidotāju Alfonu Bērziņu u.t.t. Tai brīdī neviens nenojauta, ka tieši Alfons Bērziņš kļūs Eiropas meistars, bet gandrīz visi latvieši interesējās par gaidāmo lielnotikumu, un prese darīja iespējamo, lai šo interesi apmierinātu ar plašiem ziņojumiem.

Ja gaidiju, ka kaut kas līdzīgs būs arī ar Kanadas rīkotajām Panamerikas spēlēm Vinipegā, jo kanadiešu viesi šai starptautiskajā lielsarīkojumā būs ap 30 nāciju 3500 sportistu, tad jutos spiests atzīties, ka esmu ļoti vīlies.

Kas ir Panamerikas spēles un kāda to nozīme?

Atbildei grības izvēlēties šādu salīdzinājumu: kā operai ir uvertīra, tas pats olimpiskajām spēlēm ir Panamerikas spēles, kuras vienmēr notiek gadā pirms olimpiskajām spēlēm.

Līdzšinējā šo spēļu vēsture šāda:

1. Panamerikas spēles notika 1951. gadā Arģentīnas galvaspilsētā Buenosairesā, piedaloties 22 valstu 2513 sportistiem, kas sacentās 19 dažādos sporta veidos. Labākos panākumus guva rīkotājvalsts Arģentīnas pārstāvji.

2. spēles risinājās 1955. gadā Meksikas galvaspilsētā Meksikositijā no 12.—26. martam, startējot 19 dažādos sporta veidos 21 valstu 2513 sportistiem, kas saneoficiālā valstu vērtējumā teicamākās sekmes guva Arģentīna, ASV un Meksika.

3. spēlēs, kuras 1959. gadā notika Čikagā laikā no 27. augusta līdz 7. septembrim, dalībnieku skaits bija mazāks: piedalījās 25 valstu 2263 sportisti, kas sacentās 18 sporta veidos. Visvairāk dalībnieku deva pašas ASV, gūstot arī labākos panākumus kopvērtējumē.

4. spēles bija uzdots rīkot Brazilijai. Tās notika 1963. gadā laikā no 20. aprīļa līdz 5. maijam, piedaloties 22 valstīm ar 1771 sportistu, kas sadalīja uzvaras medaļas 19 sporta veidos. Šo spēļu dalībnieku vidū bija arī latviešu volejbolisti, kas pārstāvēja Kanadu, bet redzamākus panākumus neguva. Sekmīgākie atkal izrādījās ASV reprezentanti.

5. Panamerikas spēles Kanadas sarīkojumā Vinipegā sākušās jau 23. jūlijā un turpināsies līdz 6. augustam. (Vinipegā kopš spēļu sākuma atrodas arī mūsu laikraksta sporta redaktors Valdis Teteris. — Red.).

Spēlēs šogad piedalās šādas valstis: Arģentīna, Bahama, Barbadosa, Bermūda, Bolīvija, Brazilija, Giana, Kanada, Čile, Kolumbija, Kostarika, Kuba, Dominikānu republika, Salvadora, Ekvadora, Gvatemala, Haiti, Hondūra. Jamaika, Meksika, Holandes Antiļu salas. Nikaragva, Panama, Paragvaja, Perū, Portorika, Surinama, Trinidada ar Tobago, ASV, Urugvaja un Venecuēla.

Šo zemju pārstāvji sacentīsies vieglatlētikā, bēzbolā, basketbolā, boksā, riteņbraukšanā, jāšanā, paukošanā, lauka hokejā, futbolā, vingrošanā, judo, airēšanā, šaušanā, peldēšanā, daiļlēkšanā, ūdeņspolo, tenisā, volejbolā, svara celšanā, zēģelēšanā un grieķu-romiešu cīņā.

Spēļu emblēma ir sportists (ar Kanadas kļavas lapu uz tērpa) ar izplestām rokām simbolizējot viesmīlību, kuru Kanada vēlas parādīt kā sportistiem, tā skatītājiem no visām Panamerikas zemēm.

Vinipegā reizē ar sacensību sākšanos sācies arī uztraukums, jo valda nepiedzīvots karstums: spēļu pirmajās dienās termometrs rādīja 94, 92 un 93 Fārenheita grādus. Rīkotāji baidījās, ka šis karstums negātīvi iespaidos kā skatītāju pieplūdumu, tā arī dalībnieku sasniegumus.

Kad spēļu pilsētā ieradās Čiles delegācija, tā visvairāk uztraucās par pazudušajiem sacīkšu divriteņiem un 20 kastēm vīna, kas bija „aizķērušies" muitā.

Kanadas lielākā cerība uz kādu uzvaras medaļu vieglatlētikā — rekordiste lodes grūšanā un diska mešanā Nansija Makkredija ievietota Vinipegas slimnīcā ar savainojumiem ceļos. Viņas speciālitāte ir lodes grūšana, kuŗa sacīkšu programmā ir pēdējā dienā, tādēļ kanadieši cer, ka izcilā sportiste vēl varēs startēt.

Reizē ar tropisko karstuma vilni Vinipegu apsēduši arī odu bari, un ASV delegācijas pārstāvis jau sūdzējies sacīkšu vadībai, ka amerikāņu sportistiem vairāk laika jāpatērē, cīnoties ar odiem un kasoties, nekā trenējoties. Jāpiekrīt, ka ASV sportisti ir kasījušies viemēr...

V. Teteris

Igauņu
ceļošanas aģentūra
TEMPO TRAVEL
592 Mt. Pleasant Road,
Toronto 7, tālr. 481—7722.

Mēs kārtojam grupu un individuālos ceļojumus pa visu pasauli.

PĀRSOTĀM
naudu uz
LATVIJU
US $10.- pret 9 jauniem rubļiem Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV ŠAINISU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4. Ont.

TORONTO PILSĒTA
PASLUDINA

1967. GADA SVINAMDIENU

Toronto pilsētas padome savā 1967. gada 1. marta sēdē nolēma, ka pirmdiena, 1967. g. 7. augusts pieņemta par svinamdienu (Civic Holiday) tekošajam gadam, un pilsētas lielvecākais lūgts to attiecīgi paziņot.

Sakarā ar šo rezolūciju pilsētas galva Viljams Denisons paziņo, ka pirmdiena, 7. augusts, ir svinamdiena šim gadam un visi iedzīvotāji lūgti šo paziņojumu ievērot, attiecīgi atzīmējot.

Pilsētas valdē, Toronto,
1967. g. 23. jūnijā.

DIEVS SARGI KARALIENI!

C. E. Norris,
City Clerk

Jauns Degolla izlēciens

FRANCIJAS PREZIDENTS PAR KANADAS VIESMĪLĪBU PATEICĀS AR NEDIPLOMĀTISKU UN NETAKTISKU IZRUNĀSANOS

„Degolls apvaino Kanadu!" — šādi virsraksti pēdējās dienās bija lasāmi ne vien Kanadas angļu valodas laikrakstos, bet arī etniskajā presē. Sekojot Kanadas valdības ielūgumam, Francijas prezidents ieradās vizītē Kanadā, lai apskatītu pasaules izstādi Montrealā, bet jau brauciena laikā pa Kvebekas provinci nepatīkami pārsteidza savus uzņēmējus. Degolla „temperaments" un stūrgalvība visiem labi pazīstama, tomēr jābrīnās, ka viņš, reprezentējot Francijas valsti, piemirsa diplomātiskās pieklājības normas un netaktiski pārkāpa vispārējos viesmīlības paradumus, ar savām runām iejaucoties Kanadas iekšējās lietās.

Kvebekas iedzīvotāju jūsmīgi sagaidīts un apsveikts, Degolls jau pēc nolaipšanas no kaŗakuģa „Colbert", ar kuŗu ieradās Kvebekas provincē, tūlīt izturējās tā, it kā viņa apmeklējums būtu domāts vienīgi Kvebekai, ne Kanadai. Degolla brauciens no Kvebekas pilsētas uz Montrealu virzījās pa ceļiem, kuŗu malās bija izkārti vienīgi Francijas trikolores un Kvebekas provinces lilijas karogi. Kanadas kļavlapas karogam, federācijas un nācijas simbolam, ceļu rotājumā nebija ierādīta pienācīgā vieta...

Vairākās temperamentīgās runās ceļā uz Montrealu Degolls vairākkārt apzīmēja Kvebeku par valsti un izteicās, ka pienācis laiks, kad Kanadas frančiem pašiem jāizšķiŗ sava nākotne. Neesot pielaižams, ka vienu tautas grupu dominē kāda cita, tādēj Francija atbalstot Kvebekas centienus pēc neatkarības. Runas beigās Degolls atļāvās izsaucienus: „ Lai dzīvo brīvā Kvebeka! Lai dzīvo franču Kanada! Lai dzīvo Jaunfrancija! Lai dzīvo Francija!" Dabiski, franču separātistu organizāciju piekritēji šos Degolla nediplomātiskos izlēcienus uzņēma ar milzīgām gavilēm... Katrā izdevībā Degolls kvebekiešiem apliecināja Francijas draudzību un atbalstu. Luisvillē ģenerālis un prezidents izmēģinājās pat tādā kā visas franču rases vadoņa lomā...

Francijas prezidenta iejaukšanās Kanadas iekšējās lietās resp. domstarpībās starp Kanadas angļu un franču izcelsmes nogrupējumiem kulmināciju sasniedza Montrealā, kur Degolls kādā runā klaji apliecināja savu iestāšanos par franču separātistu centieniem. Separātistos, kuŗi klausītāju vidū atradās vairākumā, izcēlās kaut kas sajūsmas histērijai līdzīgs, kad Degolls iesaucās: Vive la Quebec libre!" (Lai dzīvo brīvā Kvebeka). Piezīmējams, ka šis ir sauklis, kuŗu lieto t.s. Nacionālā neatkarības apvienība, kuŗa cinās par Kvebekas atdalīšanos no Kanadas federācijas.

Toronto laikraksta „The Globe and Mail" komentātors par Degolla nediplomātisko izturēšanos rakstīja: „Kanada būtu nožēlojama valsts un nācija, ja izliktos, ka nav apvainota. Francijas prezidents Šarls Degolls ieradās mūsu zemē un ar visu savu starptautisko svaru nostājās Kvebekas separātisma pusē. Tas nenotika stāvokļa nepārzināšanas vai vispār nezināšanas dēļ. Degolls no visiem valdību šefiem allaž visvairāk turējies pie diplomātiskā protokola, kuŗa pamatfaktors ir striktas neitrālitātes ievērošana tās zemes iekšpolitiskajās problēmās, kuŗā viesojas. Viņš ir labi informēts par sprieguma stāvokli starp franču un angļu izcelsmes Kanadas pilsoņiem, tāpat par to, ka abās pusēs ir apņēmīgi labas gribas cilvēki, kuŗi cenšas šo sprieguma stāvokli izlīdzināt un novērst. Un tomēr Degolls, izmantojot ielūgumu, ieradās draudzīgi noskaņotā valstī un nekaunīgi iejaucās tās iekšējās lietās, musinot vienu Kanadas iedzīvotāju grupu pret otru." Laikraksts kritiku par Degolla netaktisko izturēšanos pabeidza ar domu, ka Kanadas valdībai, droši vien, nācies ļoti grūti savaldīties, lai neatsauktu viesošanās ielūgumu un Degollu neizraidītu.

☆

Pēc Kanadas ministru prezidenta Pīrsona publiskā runā izteiktā korektā, bet stingrā rājiena Francijas prezidentam par neapdomāto atbalstu franču separātistu saujiņai, lielāko politisko pliķi Degolls tomēr saņēma no Montrealas pilsētas galvas Žana Drapō.

Drapō, runādams 26. jūlijā svinīgā atvadu azaidā pilsētas valdes namā, kuŗā bez Francijas prezidenta piedalījās vēl 400 personu, uzsvēra, ka kvebekieši vislabāk kalpos savai zemei, būdami franču izcelsmes kanadieši, un lielā sajūsma, kuŗu izraisījis Degolls savā apmeklējumā Kvebekā, nav radusies aiz ilgām pēc Francijas, nedz aiz pateicības jebkādai franču valdībai. „Franču izcelsmes kanadiešu saknes pārāk cieši ieaugušas Ziemeļamerikas zemē, lai justu kādas dzimtenes ilgas pēc Francijas. Un līdz pašam pēdējam laikam franču kanadiešiem noteikti nav bijis jāpateicas mainīgajām Francijas valdībām par savu pastāvēšanu Ziemeļamerikas anglosakšu jūrā", teica Drapō.

Ārpus pilsētas valdes nama bariņš separātistu gaidīja uz jaunu ģenerāļa Degolla iedrošinājumu saviem nolūkiem, bet Francijas prezidents viņus šoreiz pievila. Iznākdams no pilsētas valdes ēkas, viņš, nevērodams uzstādīto mikrofonu, tikai pamāja gaidītājiem un kāpa savā limuzīnā, lai dotos uz lidlauku un atgrieztos Francijā.

Savā atvadrunā Degolls īpaši pateicās Kvebekas premjēram D. Džonsonam par ielūgumu viesoties, ne ar vārdu nepieminēdams, ka ielūgums nācis no federālās valdības, norādīja, ka Drapō runai pilnībā nevar pievienoties un īpaši uzsvēra Kvebekas topošās neatkarības centienus, kuŗus Francija atbalstot.

Lidlaukā Francijas prezidentu pavadīja Montrealas pilsētas galva Drapō, Kvebekas premjērs Džonsons un federālās valdības vienīgais pārstāvis bij. ministrs Lionels Ševrjē, kas pašreiz veic ģenerālkonsāra uzdevumus Vīsās valdību galvu vizītēs Kanadā.

Pēc Marseljēzas beidzamām skaņām ģen. Degolls pagriezās, ignorēdams godasardzi — 22. pulka 100 vīru, un izstieptām rokām smaidīdams atvadījās no Kvebekas un Montrealas pārstāvju pulciņa, bet pavisam īsi un vēsi no Kanadas valdības pārstāvja Ševrjē.

Atgriežoties pie iemesla, kas izraisīja Degolla sasteigto atvadīšanos no Kanadas, atsaucot paredzēto vizīti Otavā, jāpiebilst, ka Francijas valsts galva fatālo saucienu „Vive la Quebec libre!" (lai dzīvo brīvā Kvebeka!), kuŗu, kā arī citus Degolla izteicienus, Kanadas ministru prezidents Pīrsons uz noteiktāko noraidīja kā Kanadas valdībai nepieņemamu izrunāšanos, nebija domājis kā Kvebekas separātistu atbalstu, bet tas bijis spontānas sajūsmas izraisīts. Tā Degolls paskaidrojis vēlāk kādam pasaules izstādes vadītājam. Ievērojot franču temperamentu un Degolla daudzkārt piedzīvoto vaļsirdību, tas liekas ticams. Interesanti, kā savas valsts galvu sagaidīs Francijā, kuŗas presē par vētraino vizīti valdīja sašutums un apmulsums.

Vai nēģeŗu nemieri ASV jau nozīmē revolūcijas sākumu?

Nēģeŗu nemieri, kas palaikam uzliesmo dažādās ASV vietās, rada nopietnas rūpes ne vien prezidentam Džonsonam, bet visai amerikāņu nācijai. No ASV dienvidiem un vidienes nemieri tagad pārsviedušies uz ziemeļiem. Detroita dega vairākas dienas, un prezidents bija spiests turp nosūtīt 5000 karavīru, lai tie palīdzētu nemierus apspiest. Līdztekus laupīšanām, dedzināšanām un citiem krimināliem noziegumiem, arvien noteiktāk izveidojas arī nēģeŗu politiskie mērķi. „Melnās varas" konferencē paudies dziļš naids pret baltajiem, pret kristīanismu un pret karadienestu balto armijā. Pieņemta serija lēmumu, kuŗos prasa dibināt „krāsaino sabiedrību" iepretim baltajiem. Daži novērotāji izteikušies, ka tas būtu iesākums „melno revolūcijai". 1000 delegātu sajūsmā apsveica gandrīz katru priekšlikumu, kas runāja par nēģeŗu saimniecisko, izglītības, nodarbošanās un likumdošanas institūta radīšanu, kā arī militāru treniņu melno jaunatnei. Tāpat nēģeri pieprasa pastāvīgu saskari ar Afrikas valstīm un neatkarīgu pašu pārvaldītu politisko partiju vai balsošanu blokus. Kāda sajūsminātā nēģeŗu grupa skaļi atbalstīja rezolūciju sadalīt ASV divās atsevišķās nācijās — baltajā un melnajā. Kāda cita grupa ieteica aizliegt piedalīties nēģeŗu sportistiem nākošā gada olimpiskajās spēlēs Meksikositijā. Tāpat pieprasīta tūlītēja reģistrācija nēģeŗu kandidātu izraudzīšanai valsts un pašvaldību iestādēs, to vidū arī Nuarkā, kuŗā nesen apslāpēja nēģeŗu nemierus. Kāds atzinums saka, ka kristīānisms ir balto reliģija un nēģeŗu baznīcai jāatbalsta „melno revolūcija", citādi to boikotēs un izstums no melno sabiedrības. Nav nekāds noslēpums, ka „Melnajai varai" piejaukusies arī sarkanā, un ūtopiskā prasība pēc īpašas nēģeŗu valsts kaut kur ASV dienvidos vai vidienē nozīmētu jaunu Kubu pašu ASV centrā. Protams, tās būtu „beigas pašās beigās", ko amerikāņu nācija nekādā gadījumā nepieļaus, lai to nesagrautu no iekšienes, ko tik ļoti tīko ne tikai nēģeri vien, kas vairāk ir tikai instruments pasaules politikas lielajā spēlē.

„Melnās varas" konferencē saniknotie nēģeŗu delegāti protestēja pret balto žurnālistu piedalīšanos, sadauzot televīzijas aparātus un fotokameras. Viņi pat uzbruka preses pārstāvjiem, sviežot pret tiem krēslus. Apm. 35 balto žurnālisti izbēga pa pirmā stāva logiem, saņemot sitienus un gūstot ievainojumus. Ierodoties policijas spēkiem, kārtību atkal atjaunoja.

Organizācijas „Melnā vara" pārstāvis Stakijs Karmičels ieradies Kubā, lai skolotos nēģeŗu partizānu organizēšanā ASV. Viņš uz Kubu izlidojis no Čehoslovakijas, lai piedalītos, starp citu, kā novērotājs arī Latīnamerikas „tautas revolūcijas spēku" solidāritātes konferencē. Domā, ka Karmičels nav saņēmis nepieciešamo ASV valdības iestāžu atļauju apmeklēt Kubu, tādēļ uz turieni devies caur Čehoslovakiju.

Noskaidrosim mūsu . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

Ja kād gribētu apgalvot, ka „Chicago Tribune" ir nenozīmīgs amerikāņu „fašistu" izdevums, tad jānorāda, ka tas ir lielākais un izplatītākais ASV vidējo pavalstu laikraksts, kuŗu katru dienu lasa vairāk nekā 3 miljoni cilvēku.

Negribu noliegt, ka sapņot ir jauki agrās jaunības dienās, kad domas koncentrējas ap meitenes zilajām acīm un ievu ziediem. Bet sapņošana vīra gados, ja ar to it kā aizmirst verdzināto brāļ ciešanas, ir lieta, kas nav attaisnojama. Šādu sapņu vietā gan būtu ieteicamāk iegaumēt un atkārtot mūsu lielā patriota un dzejnieka Andreja Eglīša vārdus: „Cīnā par dzimteni novelciet savus baltos cimdus!" Ir taisnība, ka mūsu vidū atradams labs skaits tautiešu, kuŗi nogrimuši labklājības pēļos, kādēļ šādas sapņu domas un idejas ar prieku pieņems, lai aizbildinātu savu bezdarbību un pienākuma apziņas trūkumu pret savu tautu. Tomēr mūsu vairākums vēl arvien ir latviešī! Arvien mums vēl ir Daugavas Vanagi, vēl arvien mūsu vidū valda gars, kuŗu nesaindēs nedz ienaidnieka propaganda un koeksistences sludināšana, nedz sapņu domas, jo ir pārāk skaidrs, ka vienīgi ar neatlaidīgu cīņu, kaut to nāktos turpināt nākošajām paaudzēm, mēs reiz atkal izcīnīsim Latvijas brīvību, kā to savā laikā izcīnīja tie vīri, kuŗi panāca Latvijas neatkarību 1918. gadā.

Tieši tagad, tuvojoties Latvijas neatkarības pasludināšanas 50. gadadienas svinībām, svešuma latviešu vairums noraidīs gļēvu padošanos mūsu ienaidnieka nodomiem, bet stiprinās savu apņēmību veikt mūsu visu kopīgo pienākumu — nevis ar filozofēšanu un sapņiem, bet ar reālu darbu mūsu dzimtenes brīvības labā.

Vilijs Brants vēlas revidēt NATO sistēmu

Rietumvācijas ārlietu ministrs Vilijs Brants attīsta diplomātisku rosību, lai pasteidzinātu Ziemeļatlantijas organizācijas (NATO) un Varšavas pakta valstu sadarbību un tā nodrošinātu ilgstošu mieru starp Rietumiem un Austrumiem. Viņa politiskajā platformā paredzēts veicināt saimnieciskās attieksmes starp Eiropas koptirgus valstīm un Austrumeiropas zemēm. Brants pasvītro savus ieskatus Eiropas jautājumu atrisināšanai, bet tos kritizē konservātīvie vācieši. Viņš pūlas mīkstināt Bonnas nostāju, lai mazinātu saspīlējumu ar komūnistisko Austrumeiropu.

Pēc Branta domām, visas Eiropas drošības sistēma dibināma uz dzelzs aizakara pacelšanu, bet šādam procesam vajadzīgs laiks, tas attīstāms soli pa solim, piedaloties ābām pusēm. NATO un Varšavas pakta dalībniecēm jāpārvar savstarpēji naidīgā nostāja un jāpārveidojas par abpusēju drošības organizāciju. Pretējā gadījumā jārada jauna drošības sistēma, kas saliedētu abas puses. Galvenais pamats būtu kopīga deklarācija atteikties lietot varu. Tālākais būtu drošības garantija, kas summējama kā Eiropas miera rokārtojums, ar kuŗu problēma par Oderas - Neisas līniju kā robežu ar Poliju Vācijas apvienošanas gadījumā būtu atrisināta.

Paralēli šim plānam būtu veicināmas tuvākas saimnieciskas attieksmes Austrumu un Rietumeiropas starpā. Branta mērķos ietilpst arī ASV piesaistīšana ilgstošam Austrumu un Rietumeiropas miera nokārtojumam. Branta pretinieki tomēr norāda, ka labākā drošības sistēma sadalītajai Eiropai pastāv NATO savienībā.

Pēc Branta domām, viņa projektam būtu vairāk panākumu, ja abi bloki viens otram uzticētos. NATO nav atrisinājums pats par sevi, bet var būt lietderīgs ierocis vispārējai Eiropas drošībai, ja izdotos ievirzīt tās darbību jaunā gultnē.

SVETLANAS BĒRNIEM JĀAPSŪDZ MĀTE

Staļina meitas Svetlanas Alilujevas atrašanās ārzemēs komūnistiem nav patīkama. Bijušā diktātora meita savos rakstos un intervijās Kremļa valdniekiem sagādājusi visai lielas galvassāpes. It sevišķi viņiem nav patikusi Svetlanas došanās uz ASV pie amerikāņu lielkapitālistiem. Par to tagad „bezgalīgi sašutis" Staļina mazdēls Josifs Alilujevs, kas savu māti apzīmējis par „garīgi nestabilu", un izteicies, ka nepavisam nejūtot mātes trūkumu, jo jūtoties bezgala laimīgs ar „visu padomju ļaužu lielo māti — plašo dzimteni". 22 gadus vecais Josifs, kas studē medicīnu, pastāstījis intervijā, ka ar savu māsu Jekaterīnu pavasarī rakstījis mātei vēstuli, reizi arī sarunājies ar viņu pa telefonu. Kopš tā laika abiem Svetlanas bērniem vairs nekādas sakares ar māti nav bijis. Svetlana savukārt izteikusies, ka viņai vienalga, ko bērni saka, jo tai ļoti labi zināmi apstākļi, kā tas viss notiek. Staļina mazmeitai tagad ir 17 gadu, un viņa sešas ilgas arī Maskavā nav varējusi apslēpt, atzīstoties, ka ļoti trūkstot mātes. Uz tālākiem intervētāju jautājumiem viņa atbildējusi: „Ak, nerunājiet vairs par šo tematu!"

Vai pēkšņa padomju politikas maiņa?

Pad. sav. politika nekad nav bijusi īsti skaidra un saprotama. Tā brīžiem ir kā vējš, kas pēkšņi maina virzienu un pūš pavisam no citas puses. Tikai vēlāk noskaidrojas šīs politikas īstie nolūki, kas bieži ir kaili taktiski gājieni, kaut arī sākumā izlikušies kā piekāpšanās vai pat zaudējums diplomātiskajā cīņas arēnā. Neizprotami pagaidām palikuši arī krievu īstie nolūki Apvienoto nāciju ārkārtas ģenerālsapulcē, balsojot kopā ar amerikāņiem pret saviem arabu sabiedrotajiem Vidējo austrumu krizes jautājumā, jo krievi bija tie, kas pieprasīja pat īpašo sesiju, lai aizstāvētu arabu valstu tiesības.

Pats padomju ministru prezidents Kosīgins un 50 Kremļa diplomātu veica turpat 5000 jūdžu uz AN galveno mītni Ņujorkā, lai Izraēlu atzītu par agresoru. Vidējo austrumu kaŗā...

Sesija beidzās ar pilnīgu krievu politiskās sejas maiņu attieksmē uz arabu valstīm, kuŗu dēļ Maskava visu laiku tik daudz šķēpu lauzusi. Ģenerālsapulce ar 63 pret 26 balsīm, 27 atturoties, nolēma Vidējo austrumu jautājumu atkal nodot drošības padomei. Pad. savienība, sazinoties ar ASV, ne vien atteicās no arabu prasībām par Izraēlas beznoteikumu atvilkšanos no ieņemtajiem apgabaliem, bet arī piekrita, ka arabu valstīm jāvienojas atzīt Izraēlas valsti.

Informētas aprindas netic, ka AN drošības padome varēs panākt tūlītēju lēmumu Vidējo austrumu jautājumā. Tāpat maz ticams, ka Pad. savienība turpinās sadarboties ar amerikāņiem arī drošības padomē.

Arabi neatzīst Izraēlas valsti

Apvienoto nāciju ārkārtas sesijā Vidējo ausrumu jautājumā Sīrijas sūtnis Tomechs uzsvēra, ka visas arabu valstis liedzas atzīt Izraēlu par valsti. Izraēlas ārlietu ministrs Abba Ebans uz to atbildēja, ka šāda nostāja atvieglina viņa valdības lēmumu nereaģēt uz arabu valstu ierosinātajām prasībām, kamēr nav atzītas Izraēlas suverēnitātes un territoriālās tiesības. Pirms AN sesijas beigšanas Izraēlas delegāts Gideons Rafaels vēl prasīja drošības padomei, kad Alžīrija beidzot ievēros Apvienoto nāciju lēmumu par ieroču pamieru? Līdz šim Alžīrija to ignorējusi.

AKTUĀLAIS KATADĀ

★ Ugunsgrēkā Bikonsfildā, Kvebekā, bojā gājušas filmas 1 milj. pēdu garumā, trīs gadu desmitu produkcija Kanadas filmas vēsturē. No tām lielākā daļa bija uzņemtas laikā no 1920. — 1950. gadam. Filmas, kā norādīja Kanadas filmrūpniecības kurātors P. Moriss, bijušas nealzīstājamas, to vidū atradušies uzņēmumi no Kanadas dzelzceļu sākuma gadiem, parlamenta ēkas uzņēmumi pirms lielā ugunsgrēka 1916. gadā un pirmā Kanadas krāsu lielfilma. Filmas nav bijušas apdrošinātas, jo izgatavotas no viegli degoša materiāla, ko minētajos gados lietoja. Valdība vairākkārt jau brīdināta, ka filmas jānovieto drošākā vietā, kur tās aizsargātu pret bojāšanos vai arī jāpārfotografē uz cita materiāla, bet valsts departamenta vadība nav ieņēģējusi.

★ Kopš diviem gadiem Toronto notiek eksperiments, par kuŗu pieņem, ka tas ir pirmais tāda veida šai zemē. Etobikokā sešiem šizofreniskiem (dalītas personības) bērniem māca pamatskolas kursu. Mācības ik dienas piedalās arī psichiatrs un psichologs. Šīs skolas mērķis panākt garā slimo bērnu eventuālu iekļaušanu normālā mācību programmā. Kaut šāds pieņēmums šķiet ļoti optimistsks, Džeks Stintons, skoliņas vadītājs, domā, ka ar diviem no viņa audzēkņiem tas iespējams.

★ Kanadas padomes piešķirumu skaits pagājušajos divos gados divkāršojies, un šogad gaida šī skaita tālāku pieaugumu. Cer, ka pētījumiem, piemēram, līdzšinējo 40 atbalstu vietā varēs piešķirt ap 600. Trīs gadu laikā zinātņu un mākslu atbalstam piešķirtā summa no 1,3 milj. dolariem pieaugtu uz 12 miljoniem.

★ Francijas prezidenta Degolla ātrā vizītes pārtraukšana Kanadā sagādājusi mazas nepatikšanas Kanadas ģenerālgubernātoram R. Mičeneram, kuŗš bija uzaicinājis 100 viesu uz banketu par godu Degollam un, protams, raudzījies, lai banketam nepieciešamais būtu laikus apgādāts. Tagad ģenerālgubernātora virtuvē un „pieliekamajos kambaros" novietotas Ledusjūras delikatešes, teļa cepeši, artišoki, buljons, suflejas un „petit fours" 100 personu pašdināšanai. Daļu iegādāto labumu izdalīs valdības nama personālam, pārējo izlietos uzkožamiem.